

CONCETTA LA MAZZA

Ngluwihi langit biru

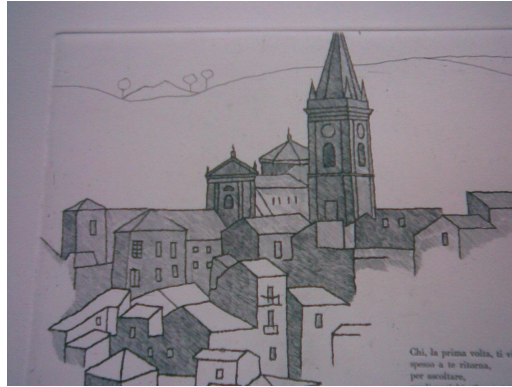

Babad

Concetta La Mazza lair ing Novara di Sicilia taun 1936, putri pambarep Domenico La Mazza lan Teresa Correnti. Ing taun 1950, sawise "percayakan" sing lara marang bibi ibune, dheweke gabung karo wong tuwane ing Domodossola, ing ngendi dheweke isih manggon bebarengan karo bojone Giuseppe. Dheweke duwe anak telu: Armando, Luciano lan Daniela. Bubar kepinginan banget kanggo ngelingi kanak-kanak ing Novara wis nyusup ing pikirane lan ing kene lair saka buku harian pribadi sing intim iki, nanging kebak anekdot lan referensi kanggo lingkungan ing jaman kasebut: kutha, deso, wong, kebiasaan, tradhisi wilayah kasebut ing taun-taun peteng Perang Donya II.

Energi primordial nulis

Little Concetta dipasrahake marang pamane lan dipeksa kanggo manggon ing Castrangia ing hovel sing adoh saka kutha lan kanca-kancane. Mangkono dheweke lelungan pribadine Via Crucis kanthi sepi ing taun-taun atos perang antarane keluwen, ora ngerti wektu, takhayul lan penganiayaan. Sawise perang emigrasi sing ora bisa dihindari lan alamiah angel diwiwiti ing sisih lor.

Kabeh iki dicritakake liwat pandelengan bocah wadon cilik sing ngelingi maneh fase pertumbuhane dhewe lan kanthi kesegaran sing nggumunake lan benang ironi sing halus menahi kita seneng maca - pungkasane - crita lambang komunitas kulawarga kita, saged obah kita profoundly lan kang belongs kanggo saben kita.

Ing novel cekak iki dening Concetta La Mazza, nulis subverts saben aturan lan bali menyang asal, free saka sembarang skema formal, mimpin dening vitalitas internal arcane, dadi kali raging sing overwhelms kabeh, iku udan deres nyawa.

Tokoh-tokoh paman, Antonia lan Michele, ora bisa dilalekake, kayadene gambar Novara tetep ora bisa dilalekake, minangka loman, enveloping lan manis kaya kasar lan kasar.

Akhire, transisi angel kanggo remaja nalika irreparable mengkono, nanging sethitik Concetta ora menahi ing nasib tragis, thanks kanggo wani lan pangarep-arep unshakable ing mangsa, thanks kanggo mata sing padha bisa katon ... ngluwihi langit. biru!

NINO BELVEDERE

"Kanggo aku cobaan diwiwiti. Iku mbokmenawa dina panas, panas 1938 wiwit, aku umur rong taun lan lik teka kanggo njupuk kula. Ing tas kain dheweke sijine blus lan rong pasang kathok, banjur ora ngerti kabeh aku ninggalake omahku. Aku isih cilik nganti ora ngerti yen Via Crucisku bakal diwiwiti dina iku."

Ngluwahi langit biru

Bab siji - Omahe bapak

Saiki wis dadi reruntuhan lawas sing ora ana pedunung, dicelupake dening jaring laba-laba lan digigit dening moth nanging, ing jaman biyen, ing Novara, sawijining kutha sing ana ing sangisore benteng agung ing pagunungan Messina, ing gang ing distrik Engia ana omah cedhak. banyu mancur. Lawang ngarep mbukak menyang tangga internal sing tumuju menyang lantai siji sing ana kamar cilik karo papan kayu: yaiku kamar turu. Sampeyan munggah lan ana pawon, yen sampeyan bisa nyebataken. Ing salah siji sudhut ana slab watu kang murup geni lan tripod wesi kang digunakake kanggo nyeleh pot pasta. Ing ngarep, nggandhol ing tembok, ireng minangka pitch, shovel

kayu, loro sieves, siji cilik lan siji gedhe, open kanggo baking roti, ing sisih dodo setengah bosok, meja, loro "furrizzi" lan sawetara rickety kursi. Akhire ana kamar, karo loteng cilik madhep gang, ngendi ana lagi wae kamar kanggo amben single. Lubang kuwi dadi kraton panggonane simbah sing wis randha taun 1934. Ing ngisor undhak-undhakan wis digawe jamban watu kanthi tutup kayu. Amarga ora ana selokan, sing terakhir mesthine kanggo nyuda bau busuk sing diluncurake. Lumrahe omah iku ora ana banyu lan listrike, kepenak sing durung ana para baron ing jaman semana. Ing sandhinge ana gapura kayu kang tumuju ing peternakan kang ana pitik-pitike ing kayu.

Ing pojok iki, ing sajabaning jagad, ibuku, sing dadi tukang jahit, manggon karo simbah kakung, sadulur loro lan sadulur wadon, kabeh luwih tuwa, nikah lan manggon ing Novara. Ibuku pirang, lancip, banget rapuh, dheweke nduweni fitur sing alus lan sing paling katon ing pasuryane, putih kaya susu, loro mata biru gedhe, meh tansah wedi lan sedih. Mbok menawa seda dadakan ibune, nalika umur patang puluh papat, minangka sabab saka rapuh fisik lan moral.

Sawetara taun sawisé mbah putri tilar donya, ibuku, amarga campur tangan saka salah siji garwane, ketemu Pangeran Charming. Bapakku kagungane kulawarga bangsawan saka Badiavecchia, sing mbukak warung karo tembakau lan sembako. Iku kulawarga buruh hard, lan bapakku, ing kabeh akun, banget nggantheng, dhuwur, peteng, manteb ing ati lan enterprising wong. Dheweke manggon ing dhusun sing adoh saka kutha: sampeyan bisa tekan mrika kanthi mlaku, kanthi cepet, sajrone setengah jam. Bapake nggowo areng. Ibune wong wadon sing dinamis, esuk dheweke lunga menyang Novara karo mule kanggo tuku barang sing kasedhiya ing toko: rokok, uyah lan panganan. Dheweke tansah nganggo busana elegan kanthi

selendang ireng gedhe ing gulu, lan malah toko koran kanggo menehi informasi marang pelanggan. Iku mung toko ing dhusun lan ora kurang kesejahteraan ing omah kasebut, sanajan ana wolung cangkeme.

Ing wayah sore dheweke ostentatiously mbantu pelanggan saiki mabuk - lan dompet - dening diluting anggur karo colored soda. Amarga bocah-bocah ora mesthi entuk warisan pakaryane wong tuwa, mula bapakku sinau babagan tukang sepatu. Sawise tunangan sing suwene sawetara sasi, bapak lan ibu, sing wis nikah, banjur nggawe susuh katresnan ing omah cedhak banyu mancur ing distrik Engia. Persis sangang sasi mengko aku teka ing donya iki lan, miturut adat sakral kidul, aku njupuk jeneng mbah kakungku, Concetta. Senadyan umurku isih enom, kulitku peteng lan keriput, aku tansah nangis. Sarehne ora duwe boks, simbah kepeksa nggendong aku sedina muput, lan ing wayah bengi aku turu ing amben gedhe karo bapak lan ibu. Miturut kabeh akun aku banget elek lan ora bisa ditahan. Pirang-pirang sasi sakwisé kuwi, merga kerjaan sing langka ing negara kuwi, bapakku mutuské lunga kerja ing Sardinia. Nalika dheweke lunga menyang pulo liyane, dheweke ninggalake ibune karo bayi sing nangis lan makhluk liyane sing nendhang ing wetenge.

Nalika aku umur rong puluh sasi adhine Rosa lair. Jenenge mbah kakung. Ora kaya Concetta, Rosa - maneh miturut ibuku - ayu, putih lan jambon ing kulit, rambut coklat mbentuk pasuryan sing harmonis sing dihiasi karo rong mata biru sing ayu: kembang, kaya jenenge! Dadi, nalika ibuku lunga menyang banyu mancur kanggo njupuk banyu karo Rosa ing tangane, kanca-kancane takon kepiye carane bisa nglairake anak wadon loro sing beda. - Sopo nang kene, Rusina, ya, kowe bilia, nanging sing siji... - Iki Rosina, ayu, nanging sing liyane. Dene ing kawontenan punika kula tansah kemawon, kados-kados

ngraos-ngraosaken raos-pangraosing pacoban ingkang kula raosaken, ingkang alhamdulillah sampun dipun tanggulangi, nadyan boten kanthi pasrah.

Kanggo nyritakake liyane saka crita, pisanan, aku kudu ngenalake sampeyan lik Antonia, ing cendhak, zì 'Ntuoia. Dheweke adhine ibu, ana bedane pitulas taun antarane loro. Dhèwèké kuwi wong wadon sing cendhak, montok, rambute reged tiba ing mripaté. Praupane sing ora digatekake katon luwih tuwa tinimbang dheweke lan ing pandelengan kosong mung ana rasa asor. Ing umur rong puluh, nalika umur nikah, dheweke nikah karo sedulur sepisanan, sing lagi wae bali saka kerja ing trowongan Sempione, sing wis randha lan duwe anak lanang umur telung taun. Wong iki, paman Michele, paman Micheri, minangka wong sing cendhak lan katon kaya salinan plebeian saka Raja Vittorio Emanuele III, dheweke manggon ing omah sing diduweni ing dalan sing khas banget ing kutha kanthi ambane meh rong meter. Iku omah sing apik banget. Ing lantai ngisor ana toko tukang kayu karo counter tengah gedhe karo wakil, loro lemari tembok kang nyimpen rasps, chisels, gimlets, gouges lan augers, mesin bubut kanggo mubeng sikil meja sing dibangun, rodha nggiling kang. digunakake kanggo ngasah pesawat lan lading, kompor kayu karo panci kanggo liquefy lem, papan ditumpuk ing ngendi wae, sawetara gergaji ditempelake ing tembok, sawetara jimat begja kayata tapal kuda, sungu wedhus lan kulit kura-kura, ing cendhak, salah siji saka panggonan-panggonan sing saiki mung ana ing jagad kenangan.

Tangga kayu tumuju lantai siji, ana rong kamar sing wiyar karo ubin keramik, kemewahan ing jaman semana, bufet gaweane pakedhe, sofa, meja lan sawetara kursi sing ditunen nganggo rafia, sejenis tali sayur. Saka loteng cilik sing madhep dalan ing Mid-Agustus, nalika prosesi Assumption munggah menyang

Abbey, siji bisa ndemek sirah makutha saka Madonna karo tangan siji. Nanging saka lantai loro, sampeyan bisa ndeleng Rocca Salvatesta lan ing ngarep, liwat celah ing antarane omah-omah, sampeyan bisa ngujo lanskap sing apik banget ing gunung-gunung sing alon-alon ngluwihi, ngluwihi langit biru, nganti tekan segara, utamane. ing dina spring kelangan nalika ora ana kabut, sampeyan bisa ndeleng Vulcano ing pojok cakrawala lan banjur Lipari, Stromboli lan kabeh pulo liyane: tontonan alam, kertu pos multicolored sparkling.

Tangga liyane munggah menyang lantai siji, ing ngendi ana pawon lan kamar turu, sing pisanan sing wiyar banget dilengkapi oven kayu kanggo roti lan kompor batu bara wesi kanggo masak. Mesthi wae omah sing apik banget, kajaba pawon sing ora kepenak tanpa sink karo saluran kanggo nindakake tugas rumah tangga sing paling penting. Ing wektu iku sawetara penak isih ora bisa dibayangke. Nyatane, banyu kasebut dijupuk saka banyu mancur umum ing hopper seng banjur digawa menyang lantai loro sing diwutahake menyang cekungan terakota gedhe kanggo ngumbah piring. Amarga ora ana saluran ing sink, banyu saka cekungan digawa bali menyang lantai lan dibuwang menyang jamban. Kanggo wong wadon iku karya banget kesel. Kawontenan servile lan humiliating, kanggo watesan saka kabeh toleransi manungsa, tekan sawijining puncak ing wektu nedha bengi nalika Bibi Antonia, amarga ngormati bojone, kudu mangan saka piring sing padha mangan sadurunge, lan, mbok menawa, godson. bola-bali bab sing padha, nanging aku ora duwe memori cetha iki.

Pakdhe Michele kuwi wong sing surem lan greget, kaya wong bodho, dheweke duwe mallet watu pasir tinimbang jantung. Aku durung nate weruh glimmer saka tenderness utawa karep marang wong liya ing mripate. Tansah ngopeni bibi ing omah

kanggo njaga putrane, dheweke kudu nyiyapake panganan kanggo dheweke, tumindak dadi abdine lan tansah ngomong ya, ya, ya. Dheweke malah ora bisa ndeleng metu menyang loteng yen ora bakal ana alangan, nalika meh saben sore sawise karya dheweke menyang warung karo kanca-kanca kanggo ngombe.

Dheweke bali menyang omah kanthi staggering, drenched ing kringet lan kanthi ambegan mambu sing ora bisa nyedhaki dheweke. Nanging, bulikku, ing lampu minyak, nggenteni dheweke nganti larut malam tanpa mangan. Nalika raja cilik bali - asring malah ora duwe kekuatan kanggo munggah ing undhak-undhakan - kesel dheweke bakal nilar piyambak ing workbench bledug lan nginep ing kono kabeh wengi kanggo sober up. Lik Antonia, sanajan kabeh, nutupi dheweke nganggo mantel lan lungguh ing jejere dheweke kanggo njaga dheweke nganti esuk. Dadi taun-taun kepungkur lan, minangka ijol-ijolan kanggo pengabdian sing akeh, dheweke ora bisa nemoni sanak-sedulure supaya ora ana adegan. Dheweke, cemburu, cilik lan domineering, banjur tuku benang darning, sisir, jepit rambut lan liya-liyane, kanggo nyegah dheweke metu saka omah. Nalika padha diundang menyang upacara manten, Pakdhe Michele ora mulih nganti pungkasan lan lik Antonia ora bisa lunga dhewe nganti para sanak-sedulure bisa nglacak bojone. Saben-saben padha bisa gawe uwong yakin, ing wektu liyane dheweke teka ing wektu nanging banjur, ing tengah pesta, dheweke ilang lan lik Antonia, kuciwa lan nuwun, bali menyang omah kanthi sedih. Wektu liwati, dheweke nglumpukake rasa getir lan sedhih, ora bisa curhat karo sapa wae amarga dheweke diisolasi, lan dadi korban sirah lan lara untu sing nggegirisi sing nyiksa dheweke nganti pirang-pirang minggu.

Sawijining dina pepadhamu, sing apik banget lan alim, nyeluk Pakdhe Michele lan nyenyamah dheweke amarga kabeh

penganiayaan sing ndadekake bojone nandhang sangsara: - Sampeyan kudu isin - dheweke bengok-bengok - supaya wong wadon nandhang sangsara kaya ngono ... Antonia perlu. njaluk sawetara hawa, sampeyan ora kudu misahake dheweke ing omah, dheweke kudu metu, menyang misa, menyang sederek, kaya kabeh wong Kristen. Ndhuwur kabeh, dheweke kudu mlaku-mlaku, mung kanthi cara sing sirahe bisa ilang ... - tanggane ngaso sedhela, banjur terus ngomong: - kurang saka siji jam saka kene, mudhun ing trek mule kanthi mlaku, kita duwe sawetara tanah lan omah cilik banget andhap asor karo pawon ing gendheng lan kamar liyane rada lembab kang bisa digunakake minangka kamar turu ing mangsa panas. Ing tanah iki ana tanduran hazelnut, ara, mandarin, medlars, anggur, zizzole, apples, pears, zaitun, ing cendhak, kabeh apik saka Gusti Allah.

Kowe ngerti, sakwise sedulurku mati aku kudu ngopeni bulikku lan aku ora bisa ngurusi padesan maneh, mula aku kepikiran dodolan. Apa sampeyan ora tuku? Kanthi cara iki bojomu bakal duwe kesempatan kanggo ambegan hawa apik ... Wiwitane Pakdhe Michele ragu-ragu nanging banjur lunga menyang lan uga yakin kanggo tuku. Ing wektu sing cendhak kontrak kasebut ditandatangani lan properti kasebut dadi duweke. Mangkono, sing mirip karo Vittorio Emanuele III, tambah pinter lan cidra, ngusulake lik Antonia: - sampeyan bakal sinau kanggo njupuk ara lan supaya garing. Nalika sampeyan kudu ngumbah sandhangan, sampeyan bakal mudhun menyang kali lan njupuk banyu sing dibutuhake kanggo ngombe lan masak kanthi ndhudhuk bolongan ing pasir kanggo ngresiki.- kita bisa pensiun lan manggon ing deso: kulawarga sing manggon ing dhusun San Basilio, Vallancazza, Badiavecchia lan Piano Vigna. Bakal ora nyaman ing mangsa nalika kali swells karo banyu nanging aku

bakal ngatasi alangan iki. Sampeyan, ing tangan liyane, bakal bisa kanggo seneng deso. Karo mirsani, Tante Antonia, sepisan maneh, nindakake kaya sing didhawuhake: - Cuomu tu voi, eu fazzu - Yen sampeyan pengin, aku bakal nindakake, cah wadon miskin mangsuli manut.

Bab loro - Metu saka donya iki

Ing awal musim semi 1936, bocah wadon miskin lan pamane Micheri pindhah menyang Castrangia, ing deso, cedhak amben kali. Ing macem-macem dusun Badiavecchia, San Basilio lan Vallancazza kabar nyebar yen dheweke isih kasedhiya lan wong-wong nimbali dheweke kanggo kerja. Ing jaman semana, ana adat, sanajan saiki katon aneh, yen dheweke butuh meja, jendhela, lawang utawa lemari, dheweke nyeluk tukang kayu lan nampani dheweke ing omah: dheweke nggawe meja kerja kanggo dheweke. padha digawe kayu perlu kasedhiya. Pakdhe Michele nggawa piranti lan tetep ing situs nganti rampung.

Wong-wong mau nimbali dheweke supaya negor wit lan ninggalake nganti garing nganti pirang-pirang taun. Batang wit kasebut banjur dipasang ing tembok. Tukang kayu nyekel gergaji saka ndhuwur lan asisten ing ngisor: "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascìa" (Saw saw utawa master gedhe ayo gawe dada sesuk).

Batang wit kasebut dipasang ing tembok. Kanthi gergaji gedhe, dheweke entuk papan lan nggawe jendhela, kasur lan lemari. Kanggo nindakake proyek iki, dheweke tangi jam 4 lan metu karo ransel lan jarum. Bareng wis tekan omahe, para pelanggan

menehi susu seger karo bawang lan roti. Ing wayah awan, piring pasta lan sepotong keju. Ing wayah sore dheweke mandheg kerja lan dheweke menehi roti gawean minangka simpenan pisanan sadurunge mbayar tagihan ing dina Minggu ing Novara.

Sawetara taun kepungkur lan putrane, Turillu, wis diwasa lan wis ngerti langsung yen dheweke ora duwe niat, kanggo apa wae ing donya, nglampahi sisa uripe ing deso. Dheweke wis sinau perdagangan bapake nanging kepengin dadi spesialis lan dadi tukang kabinet. Dheweke bisa nyakinake bapake supaya dikirim menyang kutha sing bisa sinau seni kasebut. Dheweke pindhah menyang Catania lan sawise rong taun magang dheweke dadi apik banget, dheweke rumangsa siyap nindakake pakaryan kasebut, lan amarga dheweke saiki umur sangalasan dheweke mikir yen wis tekan wektune kanggo miwiti kulawarga dhewe. Wis pirang-pirang taun dheweke wis kenal karo putri pangon lan mutusake kanggo nikah nanging dheweke nglawan kekarepane pamane Micheri sing pengin putrane omah-omah karo wanita saka kasta. Ing dina iku, luar biasa, nanging kaya iki: kanggo tukang kanggo omah-omah putri pangon iku sumber gedhe saka dishonor. Konflik gedhe dumadakan ana ing antarane bapak lan putrane sing nyurung Turillu kanggo ngilangi bapak lan ibu tirine. Kanthi kulawarga anyar dheweke ninggalake kutha lan pindhah menyang Como ing ngendi dheweke entuk bathi liwat karyane.

Paman-paman kasebut ora duwe anak, mula, kanthi budhal Turilu, dheweke ditinggal kanthi pasti. Wong sing paling nandhang sangsara saka isolasi iki yaiku Bibi Antonia sing ngentekake kabeh dina ngobrol karo manuk, laler lan nyamuk sing ngubengi dheweke. Ing guwa ing deso iku dheweke ora duwe kesempatan kanggo ngobrol karo sapa wae. Mung nalika preian penting kayata Natal, Paskah utawa riyaya Madonna Assunta ing pertengahan Agustus dheweke bisa menyang kutha

kanggo ngunjungi ibu. Ing salah sawijining kunjungan kasebut, sawise suwe ngeluh babagan kahanane, dheweke nglamar adhine: - Teresa sing daktresnani, aku weruh yen sampeyan duwe kakehan urusan karo bocah wadon loro, pasrahake Concetta marang aku supaya sampeyan bakal dadi. luwih bebas kanggo ngaturake dhewe kanggo wong cilik. Aku bakal nggawa dheweke menyang deso ing ngendi udhara luwih apik lan bakal nindakake kabecikan - Ibuku wiwitane ora yakin, nanging banjur, kaya biasane, diwenehi karakter sing gampang dikondisikake, sawise adhine adhine dheweke setuju.

Kanggoku cobaan kasebut diwiwiti. Iku mbokmenawa dina panas, panas 1938 wiwit, aku umur rong taun lan lik teka kanggo njupuk kula. Ing tas kain aku sijine blus, rong pasang kathok lan ora ngerti kabeh aku ninggalake omahku. Aku isih cilik nganti ora ngerti yen Via Crucisku bakal diwiwiti dina iku. Kita ngetutake trek mule nganti sawise setengah jam utawa luwih bisa teka ing papan sing sepi iki kanthi jeneng Castrangia (Cassandra!) sing ora nyenengake, meh kaya kanggo prédhiksi kacilakan, ing cendhak jeneng kasebut wis dadi rencana kabeh, sanajan Aku ora ngerti wektu iku. Wiwitane bojoku nampani aku kanthi apik, lik saben-saben tuku permen kanggo menangake rasa senengku lan nalika dheweke ngancani aku menyang Novara kanggo ngunjungi ibuku dheweke tansah ngandhani yen aku ora kudu mulih nanging luwih becik tuwuh karo dheweke sing dhewekan lan dheweke bakal dadi ibuku. Aku ora bisa apa-apa kajaba manut.

Sauntara kuwi, bapakku bali saka Sardinia, manggon mung seminggu, cukup kanggo mbobot ibuku, banjur lunga maneh. Iku taun 1939 lan taun sabanjuré Antonietta lair. Aku isih samar-samar kelingan yen lik Antonia ngajak aku menyang Novara kanggo nemoni ibuku lan aku pisanan weruh adhiku. Aku

kepengin nginep ing omah kanggo ngrangkul Antonietta cilik nanging bibiku, sing saya tambah akeh ngontrol uripku, kaku kaya prajurit, matur marang aku: - Turnemmu ing omah, aku bakal nggawe sampeyan sabab sing ayu - (Ayo mulih, Aku bakal nggawe sampeyan boneka sing ayu).

Nalika kita teka ing gubuk dheweke sijine "causitta" diiseni karo dicet abang, mata medeni ing tangan. Aku wedi. Iku wektu aku tansah nangis amarga aku arep bali menyang Novara kanggo mbah kakung lan ibu nanging ora ana cara kanggo ngyakinake Pak Antonia: atine petrified lan budheg kanggo saben complaint. Ing telung taun pisanan kita ngginakaken akèh wektu ing house negara ing Castrangia, ngendi ora ana nyawa urip, mung arang padha holidaymakers katon ing omah-omahé kasebar watara.

Dina Minggu aku menyang desa lan aku nemoni ibuku, adhine lan mbah kakungku. Simbah iku wong bagus sing kumis. Dheweke nggawa snuffbox sing sok-sok nyedhot. Ing mangsa, dheweke bakal nggawa kula ing jubah lan nggawa kula menyang alun-alun kanggo tuku permen lan rasa anggur ing "Sciancaditta" tavern ndhuwur rumah sakit. Ing wayah sore kita bali menyang Castrangia.

Sawetawis sonten pakdhe tindak gladhen kaliyan band, ing pundi piyambakipun main trombone, lajeng mampir ngombe ing warung lan bali menyang padesan sregep. 500 meter saka Castrangia dheweke wiwit nelpon "Concettina, 'ntoia...". Sauntara kuwi, ing ngomah, bibi wis nyiapake panci gendhis kanggo panas banyu ing tripod. Ing tengah-tengah masak, dheweke diwutahake banyu sing nggodhok, mbok menawa kanggo mbuwang anggur. Ing wajan wesi lik nyiyapake bawang karo tomat kanggo mangsa pasta. Bawang iku kurang masak lan saya muntah. "Mangan, yen ora aku bakal njupuk tali lan menehi awak...".

Ing jaman semana ana wong wadon asal Venesia dadi bidan San Basilio. Nalika kali banjir ing mangsa adhem, Pakdhe Michele nggendhong dheweke ing pundhak (a ciancalea) kanggo toko ing apotek ing Novara. Dheweke mandheg ing omah lan ngomong "Antonia, wenehi selendang, iki adhem". Bulik miskin, aku ora ngerti yen dheweke ngerti yen dheweke kekasih Michele.

Aku saiki umur limang taun, sepi ing padesan, tanpa ngomong karo sapa wae, aku wis dadi kaya kewan galak. Aku isin karo kabeh wong. Nalika menyang Novara aku ndhelik amarga wedi karo wong. Tangga-tanggane ngerti transformasi iki lan menehi saran marang pamane supaya ngirim aku menyang taman kanak-kanak. Untunge para paman padha yakin. Dadi ing sawijining esuk bulikku ngongkon likku Michele toko biskuit lan dilebokake ing kranjang jerami putih sing diparingake dening mbah putriku. Bebarengan karo biskuit dheweke sijine endhog seger. Dheweke ngancani aku menyang taman kanak-kanak sing ana ing cedhak biara desa. Nalika biarawati mbukak lawang kanggo nampani aku, aku wiwit njerit. Amarga wedi aku mbuwang kranjang ing lantai, endhog pecah lan ninggalake rereget ing kabeh lantai. Bulikku ngukum aku kanthi nyentak aku lan ngajak aku bali menyang omah. Dadi dina pisanan TK uga dadi pungkasan.

Kedadeyan, wiwit aku umur patang taun, pamanku bakal ngomong: - Concettina, lunga menyang Novara lan njaluk sawetara carmieri (penenang) kanggo sirah. Aku mlayu ing sadawane trek mule kaya ferret, ngliwati distrik Greco, kadhangkala mandheg ing banyu mancur kanggo ngilangi rasa ngelak, lan teka ing apotek "du Surcittu". Dheweke, apoteker, kaget lan matur marang kanca-kancane yen ing wektu sing cendhak aku bakal bali menyang Novara kaya kilat. Nalika umur limang taun, aku digawa menyang Barcelona dening sedulur sing

adoh. Ing kana aku ndeleng lan ngrungokake kanthi kaget banget kanggo pisanan ... radio! Kita uga menyang toko kanggo tuku selembur kain warna kacang. Asisten dodolan ngusulake: - Uga tuku topi lan selendang putih. Ing pungkasan padha nggawe percoyo lan asisten toko menehi rong kethokan free satin biru mengilap lan biru cahya. Esuke kita njupuk kain menyang ibu sing nggawe sandhangan ing sawetara dina. Ing dina Minggu aku rumangsa kaya putri saka marquise lan baron Novara.

Ing mangsa 1941, ing tengah-tengah perang, bapakku, sing wis rampung ing Sardinia, mutusake karo kanca-kancane kanggo golek rejeki ing kutha lor lan urip kanthi nerusake kerja lawas minangka tukang sepatu. Ana ing hawa-nepsu yen ibuku kepengin melu bapak lan aku keganggu, nganti ing sawijining dina aku nyusup ing ngisor ambene, nyopot klambi lan ngawasi rong butir pari, penthil mbesuk karo budug amarga bulikku. ora tau ngumbah aku. Wong-wong mau kanthi kasar njupuk saka aku. Aku kelingan weruh getih amarga aku wis tatu dhewe. Aku sijine maneh ing kaos kanvas sing dibutuhake rina lan wengi, banjur sugih, lan ora ana sing weruh.

Sadurungé budhal, ibuné nyoba metu saka omahé simbah kanthi tertib, amarga wong sing mlarat ditinggal dhéwé. Dheweke mikir babagan masang lampu listrik, nalika iku hak prerogatif saka para gusti. Sadurunge, "u lusu" digunakake karo lenga. Paman Michele keganggu amarga iki: sawetara dina sabanjure dheweke nelpon tukang listrik lan uga masang lampu ing omahe, mula nalika aku lunga menyang desa, aku uga seneng lampu cilik ing tangga kayu sing curam. Nalika aku kudu menyang jamban (latrea), dhasar bolongan prasaja sing ana ing lantai ngisor ing mburi laboratorium, mesthi ana peti mati sing ditumpuk ing jejere, sing dibangun Pakdhe kanggo siap yen ana panyuwunan.

Ing esuk tanggal 1 Maret 1942, nganggo satin biru nganggo lengen klambi biru muda, bebarengan karo pakdhe lan mbah Tore, aku ngancani ibu lan adhine menyang kantor pos ing Piazza di San Sebastiano, yaiku, ya, menyang bis, sing bakal nggawa dheweke menyang stasiun sepur Vigliatore. Adhine Rosa sing umur 4 taun ora gelem munggah lan pamane, kanggo ngyakinake dheweke, ujar: - yen sampeyan ora munggah sampeyan bakal lara - (Aku bakal kentut sampeyan kaping pindhho).

Aku sing mbarep dipengaruhi bulikku, ora lunga lan tetep ing Novara. Aku ora bisa mandheg nangis. Aku njaluk panglipur ing tangane simbah. Dhèwèké uga ditinggal dhéwé lan nganti dina kuwi aku nginep bareng karo dhèwèké. Sawise kira-kira rong puluh dina, layang pisanan saka ibu teka ngandhani kasil lelungan kasebut. Bapak wis nemokake dheweke apartemen mulyo karo banyu ing omah lan kompor gas, soko anyar kanggo dheweke. Neruske critane, sedina tekane dheweke nimbali tukang cukur menyang omah kanggo menehi potong rambut sing modis. Ing desa meh kabeh wanita rambute dawa karo tupe. Cekakipun, ibu seneng lan marem kanggo pisanan ing urip. Ing pungkasan crita dheweke ngajak aku menyang bulike. Dheweke mesthi ora mbayangake kasangsaranku ing Castrangia.

Dina sawise budhal, lik Antonia ngajak aku bali menyang deso lan ngandhani bojone supaya tuku buku kelas siji kanggo mulang aku nulis supaya aku bisa mlebu kelas loro ing wulan Oktober tinimbang kelas siji. Kula miskin: Aku ora bisa muter maneh, nanging aku kudu nglampahi wektu nulis lelang lan nomer. Saben-saben guru liwat Castrangia nalika bali saka San Basilio ing ngendi dheweke mulang. Jenenge Maria, iku putri saka kapten sing bibi ngerti. Dheweke menehi dheweke segelas banyu. Sauntara aku nuduhake notebook lan dheweke menehi

kula caress a. Dheweke njupuk potlot abang saka tas lan nulis "apik". Apa bungahe, apa seneng ndeleng dhewe memuji, sing luar biasa kanggo aku. Saben dina aku tambah melankolis, aku njaluk supaya aku digawa menyang bapak-bapak lan mbah-mbahku, nanging bulikku ngomong ora perlu.

Dheweke wedi yen aku bakal ngandhani wong-wong mau carane aku dianggep lan diwenehi panganan. Nyatane, panganan ora cukup kanggo bocah wadon cilik sing kudu tuwuh lan berkembang: ing wayah esuk dheweke menehi sepotong roti hard karo keju, ing wayah awan salad tomat lan rong zaitun. Ing wayah sore, nalika bojone ana, lik Antonia masak pasta karo saus improvisasi adhedhasar bawang mentah. Lan yen aku ora mangan, aku duwe risiko kena pukulan. Kanggo macem-macem, sawetara sore dheweke masak pasta lan kacang buncis utawa polenta alus lan alus. Mung ing Natal, Taun Anyar, Karnaval lan Paskah padha matèni pitik utawa terwelu. Ing Januari padha matèni babi saka kang padha digawe salami lan lard pedhes, nanging padha kudu dikonsumsi tetes demi tetes yen ora bakal cukup kanggo kabeh taun. Saben-saben dina Minggu pakdhe tuku babat reged, sing saiki mung dipikir-pikir njijiki, utawa usus digulung ing cabang parsley, kerang, sing banjur digoreng. Kabeh iku panganan sing murah amarga, miturut wong-wong mau, kita kudu ora boros kaya simbah lan dheweke mbaleni maneh: - Sampeyan ndeleng, padha duwe wajan sing kebak sosis lan iwak, padha mangan lan ngombe. Kita kudu adoh saka wong-wong mau - jarene -. Pakdheku wedi yen sederek liyane ngyakinake aku arep melu ibu lan bapakku ing bawana. Padha nyoba banget kanggo nggawe aku sengit marang wong-wong mau, sing kadhangkala, nalika ketemu wong-wong mau, aku nyelehake tangan ing mripatku supaya ora weruh.

September wis teka lan aku kudu njupuk ujian mlebu kanggo

kelas loro. Bapak-bapakku ngeterke aku menyang desa, dheweke takon karo petugas kebersihan kanggo ngawasi aku, guru kelas loro lan guru papan ujian. Kabeh padha nggawa endhog minangka hadiah kanggo ngamanake promosiku. Aku wis tau kontak karo wong-wong mau, ing kelas wis sawetara meja kayu loro-seater karo inkwells. Karo aku ana bocah-bocah wadon liyane sing lagi ujian remedial. Dheweke nggawe aku ngrampungake masalah tambahan lan nyuda ing papan tulis. Inkwells lan blackboard pancen anyar kanggo aku. Aku goyang-goyang kaya godhong wedi lan isin, aku ora ngerti carane ngatasi operasi, amarga lik Antonia mung mulang nulis angka saka siji nganti sepuluh. Dheweke banjur njaluk aku nulis ukara, rada mikir ing buku cathetan, nanging aku ora ngerti kudu miwiti saka ngendi. Sawise kekacauan iku rampung, petugas kebersihan nggawa aku mulih. Bulik takon kepiye carane tes kasebut lan petugas kebersihan mangsuli yen ora apik, nanging keputusan pungkasan gumantung marang guru.

Aneh, asile positif lan aku ditampa ing kelas loro: Aku wis siyap sekolah, nanging masalah apron muncul. Pakdhe Michele wis lunga menyang toko ing dina sadurunge lan tuku sisa kain ireng. Lik Antonia nggawe seragamku kanggo aku sajrone sedina. Dhuwit luwih akeh dibutuhake kanggo tuku folder kasebut. Pakdheku duwe dhuwit nanging dheweke kepengin banget nabung, mula dheweke, sing kikir, nindakake sing paling apik lan nggawe aku folder plywood kanthi klip jendela. Dheweke ora tuku pulpen kanggo aku. Pakdheku mbangun siji nganggo kayu sing tipis kanthi pucuk sing dipasang ing mburi. Dheweke ora bisa ngganti loro notebook lan potlot lan kudu tuku. Tanggal 1 Oktober 1942 bulikku ngancani aku sekolah. Pisanan dheweke menyang podestà kanggo njaluk akte lair sing dibutuhake sekolah amarga aku metu saka kelas. Pak guru kebak kabecikan lan ditampani

kanthi apik, nanging aku wedi karo dheweke, mbok menawa tinimbang lengen tengen dheweke duwe prostesis karet amarga kacilakan sing kedadeyan nalika bocah cilik ing pabrik pasta bapake. Aku diutus lungguh ing baris ngarep. Kanca-kanca anyarku, sing taun kepungkur ora weruh aku, penasaran karo aku, padha ngomel-ngomel: - Yagene iki nyebabake sicca-sicca? - (Sapa sing cah cilik kuru iki?). Aku wedi banget lan isin, aku ora bisa mbukak cangkem lan aku ora mangsuli pitakon-pitakon sing ditakoni dening guru kanthi asih.

Aku iki bocah liar lan aku ora duwe wani ngajak metu kanggo pipis, lan yen aku pipis dhewe. Dadi nalika aku mulih, bulikku digebugi amarga dheweke kudu ngumbah klambiku sing ora bakal garing ing wayah esuk. Dina liwati lan kedadeyan sing padha maneh saben wektu. Bu guru, sing ngerti babagan iki ing wayah awan, dikirim menyang WC, nanging kadhangkala dheweke lali lan aku njupuk maneh. Kanca-kanca kelasku ora nggatekake aku lan nyingkiri aku kaya-kaya kena pageblug lan ora nyoba kekancan karo aku.

Padha ngerti saben liyane amarga padha ketemu ing desa, nalika aku kudu mlaku meh jam kanggo njaluk menyang omah ing deso lan mulane ora duwe kesempatan kanggo dadi kanca karo wong-wong mau. Pakdhene mung teka ing kutha ing dina Minggu kanggo ketemu kanca-kanca lan nglampahi sawetara jam seneng karo dheweke ing ngarep botol anggur. Nanging biasane lik tetep ing omah kanggo nampa pesenan kerja kanggo bojone. Ing umur enem taun aku mlaku ing trek mule munggah gunung dawa. Setengah perjalanan aku mandek kanggo njupuk kembang violet sing diubengi godhong kanggo ditawakake guru.

Aku tekan sekolah kesel. Sawise awan aku bali menyang padesan karo diiringi kicau jangkrik lan srengenge sing panas banget, tanpa ketemu jiwa urip.

Aku ngunci aku ing hovel lan tetep piyambak kanggo fantasize karo aku ing atmosfer kurang serene karo lik dadi saya ketat marang kula. Paman, yen wis rampung kerja, meh tansah mampir ing warung lan mulih ing wayah wengi, tansah mendem. Kadhangkala, luwih mabuk tinimbang biasane, dheweke bakal kesasar lan ora mulih. Bulike lan sawetara tanggane nggoleki dheweke ing tengah wengi ing pinggir kali kanthi cahya lampu. Nalika ketemu dheweke ambruk ing lemah, dheweke nyakinake dheweke mulih.

Sauntara kuwi, aku ora bisa nindakake apa-apa sing apik ing sekolah. Ing pungkasan kuartal pisanan guru mbagekke kertu raport, banjur karo lencana fasis lan sayangé karo kabeh mata pelajaran ora nyukupi: kertu raport kula paling miskin ing kelas. Kanggo nyengkuyung bulik, aku ngandhani yen rapor liyane uga kaya aku lan bulikku meh njupuk umpan. Dadi saben dina aku entuk wani dhewe lan ing kelas aku nyoba kekancan karo sawetara kanca kelas. Aku arep nyedhaki wong-wong mau, nanging dheweke ora nglilani aku saka obrolan, bisa uga amarga ing mripate aku iki bocah wadon miskin.

Bab telu - Games ing wedhi

Ing taun-taun kasepen ing Castrangia, wektu ora nate liwat amarga mung sampeyan bisa ngrungokake swarane manuk-manuk ing sadina-dina lan ing mangsa panas kicau jangkrik, nalika sirocco nyusup saka segara. ing sadawane dalan zigzag ing kali lan ngobong lembah. Kewan ing padesan padha kancaku. Dadi aku ngginakaken wektu kanggo fantasizing. Aku mbangun jagadku dhewe wiwit saka tokoh-tokoh sing katon ing latar mburi langit utawa ing antarane cabang-cabang wit: kewan galak sing ngomong, ksatria sing aku baris ing pinggir Watu Headsaver banjur karo kakuwasan gaib Aku nggawe wong tiba, Aku mirsani padha numpes dening wedi. Aku banjur rubah Watu iku dadi naga sing dumadakan ucul saka gunung lan, mabur dhuwur, nyebar medeni ing saindhenging deso. Aku ngowahi mega, sing dadi prau mabur lan aku lelungan ing langit mikir arep ngluwihi segara adoh, ngendi ibu lan adhine wis nunggu aku. Kepiting sing metu saka banyu kali lan abuh nganti malih dadi kewan raksasa sing malah njabut tanduran nalika maju ing kali.

Kadhang-kadhang aku kelingan wajahe lik Antonia sing ora

nyenengake. Dheweke ora tresna marang aku, dheweke ora tresna marang aku lan aku sengit marang dheweke: ibu wis masrahake aku marang adhine nanging dheweke uga wis janji yen ing sawijining dina dheweke bakal teka njupuk aku: mula aku kerep minggah wit. mindai cakrawala, ngarep-arep kanggo ndeleng dheweke teka ing mburi jaran putih karo bapakku. Ing dhusun San Basilio lan Vallancazza sing cedhak, wong-wong mau padha lunga. Sing isih ana mung wanita, bocah-bocah lan sawetara wong tuwa. Padha desa sepi sing urip meh ora kena. Wektu wis mandheg lan wong-wong percaya yen kabeh bakal owah, yen ing sawijining dina, yen perang rampung, peradaban bakal mlebu kanthi kemenangan menyang gerombolan omah sing kasebar, mati lan goyang. Aku seneng duwe kanca, ngerti yen aku ora dhewe lan ditinggal, bisa dilindhungi, ngerti yen aku bisa ngungsi ing omahe wong iki utawa wong kasebut. Aku malah ora duwe hak ngomong yen aku ora duwe kulawarga, yen wong tuwaku adoh ing pinggir segara, ngluwihi biru sing ora ana watese, sing antarane aku lan dheweke kaya gunung sing dhuwur lan ora bisa diliwati. Nanging aku kepeksa manggon karo bulikku sing nganiaya aku. Nalika aku mikir babagan iki lan ndeleng dheweke katon, dheweke jengkel karo swara sing nyaring lan kasar. Swara sing digawe kanggo bengok-bengok, njerit, ngina lan nyiksa.

Malah kewan padha wedi marang swarane. Mung karo bojone dheweke ngedhunake jambul lan volume swarane diganti kabeh, berubah dadi bleating wedhus. Bulikku mikir yen bocah wadon cilik ora bisa ngerti apa sing kedadeyan ing saubengé. Ora mung aku ngerti kabeh, nanging apa maneh aku ora meneng utawa pasif. Iku perang pancet. Perjuangan sing ora ana pungkasan lan kesel. Saben-saben aku mikir babagan masa depan: dheweke wis tuwa lan ora duwe daya, aku isih enom lan kuwat, nanging

sanajan kabeh aku ora bakal nganggep dheweke ala, iku dudu bagean saka sifatku.

Kadhang-kadhang aku nyedhaki kali sing ketemu wong-wong sing arep ngumbah sandhangan, kanggo ngumbah, yaiku, ngumbah spreng lan kemul, dhisik kabeh dicelupake ing awu. Utawa nalika, sawise periode nyukur, padha teka kanggo ngumbah wulu wedhus lan garing ing srengenge kanggo whiten lan banjur digunakake kanggo ngisi kasur ing amben. Aku banjur ngumpulake serpihan sing isih ana ing antarane watu-watu ing pesisir lan nganggo boneka gombalku. Nalika aku ora ngerti apa sing kudu ditindakake, aku wiwit ngunggahake watu ing pinggir kali kanggo nggoleki crayfish, kanthi trampil dakcekel nganggo driji ing ndhuwur sirahku, supaya cakar-cakar kasebut ora njepit drijiku. Aku njupuk wong-wong mau ing ngarep lan ing wayah sore nalika bibi murup geni aku panggang lan mangan: kanggo kula iku nedha bengi khusus. Kadhangkala tinimbang yuyu, sanalika watu kasebut diangkat, kodhok-kodhok cilik sing wedi nembak munggah kanthi mlumpat vertikal, nggawe aku mlumpat amarga wedi. Aku mikir yen dheweke kanca dolanan lan kadhangkala aku getun kudu lunga, ninggalake dheweke ing petengan kabeh wengi. Nalika aku kudu mulih ing wayah sore aku nyeluk Paman Michele kanthi banter, njupuk kauntungan saka gema sing digawe ing lembah. Kadhangkala ing mangsa panas nalika ana kulawarga Scardino sing manggon ing omah sing luwih dhuwur ing lembah, aku bakal ngunjungi dheweke. Aku dolanan karo Mimma sing paling enom saka sedulur.

Goofy digunakake kanggo nggawe kursi lan meja kanggo boneka. Carane becik iku kanggo nglampahi sawetara jam ing perusahaan. Esuk-esuk aku ditelpon nalika lunga menyang sebrang kali golek susu. Dheweke duwe ember kanggo ngisi, "Concettina" puas ndeleng dheweke susu. Sing duwe sapi, Micca

a Cappellea, welas marang aku lan menehi setengah gelas. Ing omah lik, kita weruh susu kaping pindho saben taun: nalika dheweke nggawe biskuit lan ing Paskah nalika nyiapake doves karo endhog dering warna. Nalika susu nggodhok, aku ngethok saben potongan pungkasan. Ing kamar dalêm paman wontên salêbêting paman, manawi kêdah dipun wastani ambêkta, papan-papan wau kalêbêtakên ing wêsi kalih kasur damêl, awit wulu jaran wontên ing Novara. Aku kudu turu ing kasur jerami karo mung kemul militèr lawas ing ndhuwur, greasy lan frayed. Aku banjur turu nganggo kaos kanvas sing dakanggo sanajan awan tanpa kathok. Ora bisa digambarake hawa adhem sing dakrasakake saben wengi. Nalika udan, kontainer kudu diselehake kanggo ngumpulake banyu sing nembus saka gendheng. Yen aku kudu nguyuh ing wayah wengi, aku kudu ninggalake omah lan nindakake ing cedhak tangga. Yen aku ora ngrumangsani, kok aku ngimpi, lan ing kasur jerami, esuk-esuk aku uga akeh-akeh. Lik Antonia uga turu nganggo klambi sing padha digunakake ing wayah awan, dene Pakdhe Michele nggulung kaya ibune.

Upacara tilem menika katindakaken miturut adatipun: rumiyin kula sare, lajeng giliran bibi, lajeng pakdhe nyopot kathok dowo lan jeroan. Kanthi klambi sing rada longgar ing wayah awan dheweke lunga menyang amben lan mateni lampu minyak sing diselehake ing meja ing tembok. Aku sing nakal, ethok-ethok ora katon lan ngintip: nalika dheweke mbungkuk arep mateni geni, aku weruh siluet dheweke katon ing tembok, kaya wewayangan Cina, kanthi ding-don ndlosor. - Oh, carane apik iku! - ngandika, amarga kabeh anggur kang wis diombe digawe wong dadi panas. Ing sandhinge paturone ana tutup loro, yaiku kranjang tebu gedhe loro kanggo nyimpen woh ara garing. Wong-wong mau ditutupi nganggo klambi sing reged lan greasy, lan sing

terakhir ana jeroan sing resik. Ing kothak cedhak ambèn padha nyimpen roti lan selendang sing padha kebungkus ing sirah nalika aku menyang sekolah ing mangsa, sandi jeroan lan lik. Aku mung digunakake ing dina Minggu nalika kita tindak misa ing Novara. Kandhane pakdheku yen ing padésan aja nganggo klambi, amarga ora ana gunane.

Ing Januari padha matèni babi. Padha nyiyapake sawetara sosis lan uyah lemak. Kaki sing digodhog disimpen ing pot terakota sing dicelupake ing lemak babi. Biasane dipangan ing wulan Mei kanthi kacang buncis sing seger amarga sacara tradisional ora bisa dipangan sadurunge. Sepisan, nalika wulan April, aku takon marang bulikku amarga aku luwe banget lan ora ngerti apa sing kudu dipangan karo roti. Bulikku wiwit njerit yen aku wis edan. Ing sawijining dina nalika aku bali saka sekolah, aku ketemu Ofelia karo adhine ing dalan mule. Dheweke wis ilang ibune lan bali karo bapaké saka Prancis.

Wong-wong mau luwih pucet tinimbang aku, aku melas marang wong-wong mau, banjur dakkandhani: mlebu ing panggonanku, ing wektu iki bibi lagi metu njupuk banyu, ing pawon ana panci isi panganan, jupukna, mangan dhewe nanging aja. t ngomong apa-apa banjur kanggo sapa.- Padha matur nuwun lan, mimpin dening keluwen, tindakake saran sandi tanpa mangu-mangu. Ing wulan Mei, nalika paman-paman wis masak kacang buncis, banjur njupuk sikil babi, nanging mung nemu panci sing isine lemak babi: mesthine mikir yen aku iki, nganti pirang-pirang dina dheweke nesu marang aku supaya mbayar. Wektu iku aku ngrasa bangga banget amarga sapisanan aku ngrasakake rasa seneng amarga menang perang gedhe nglawan srakah. Amarga kurang karesikan, kutu-kutu mrentah ing saindhenging omah. Dheweke nyengat gulu ing wayah wengi lan bulikku nglumuri aku karo lenga zaitun saben sore kanggo nyegah kutu saka ngisep

getihku. Esuk-esuk guluku kaya dicet. Kaya bulikku, aku uga duwe kutu, durung biasa ngumbah sirah. Kosok baline, bulikku nggulung rambutku lan dilumuri banyu lan gula supaya tetep ditata.

Kanca-kanca kelasku, sakliyane iku, tansah resik. Malah sing paling mlarat padha reged kaya aku. Guru uga nyumbang kanggo karya marginalisasi kanthi nyurung aku saka kabeh wong menyang meja pungkasan. Awakku reged ora bisa diterangake. Padha ngumbah kula ing kali setaun sepisan, nalika festival Ferragosto, sing paling penting ing kutha. Sepisan nalika aku mikir babagan ibuku, umurku kira-kira pitung taun, aku tiba ing awu sing nggodhok. Tangan tengenku kobong lan bulikku ora nggawa aku menyang dhokter, nanging nambani aku karo jamu saben dina. Aku duwe rong umpluk sing padha karo rong endhog merpati, aku njerit kesakitan nanging dheweke ora nate obah. Aku katon kaya digigit tikus.

Aku pulih kanthi ajaib sawise sawetara wulan lan aku isih duwe tandha-tandha kasebut. Nalika sekolah, nalika aku ana ing loteng ing sawijining dina Minggu, ana bocah wadon cilik sing mudhun takon apa aku arep melu dheweke menyang pelajaran katekismus Miss Vincenzina. Aku ora ngerti apa iku amarga bulikku mung ngajak aku misa ing dina sing paling penting, aku ora ngerti apa tegese menyang gereja. Sawijining pandhita, Rama Buemi, manggon ing ngarep omahku, nanging aku kerep ketemu karo dheweke lan ndeleng dheweke kanthi wegah. Bulikku mbaleni maneh karo aku: "Yen sampeyan ngomong karo dheweke, imam kasebut bakal ngethok ilatmu." Nanging, aku takon lan ora sengaja entuk idin kanggo njupuk pelajaran katekismus. Aku langsung ngrasa nyaman ing lingkungan kasebut. Nom-noman mau menehi kula buklet lan koran. Aku ngrasa bungah banget krungu bab Gusti Yésus, siji dina

dhèwèké ngomong nèk Dèkné bakal nyiapké aku kanggo Komuni Kapisan. Aku ngomong babagan iki ing omah lan dheweke ngandhani yen aku isih enom banget. Aku mangsuli, ngapusi, yen kabeh bocah-bocah wadon ing grup bakal nindakake. Ing kasunyatan, dheweke wis dikonfirmasi, nanging aku lan wanita enom tetep setuju lan nyetel tanggal karo imam San Nicola: dina Corpus Christi.

Masalah klambi putih muncul, nanging ana sing ngandhani bibi yen para biarawati nyewa. Dina sing ditunggu-tunggu teka: esuk dheweke ngancani aku pasa pasamuhan. Dheweke mikir yen bocah-bocah wadon liyane ana ing kono amarga dheweke ora nate ngupayakake kontak wanita katekismus kasebut. Ngerti yen aku dhewe, dheweke ngina aku: "Bohong, ora sopan." Bu guru kula ugi wonten misa enjing kaliyan tiyang sanes. Sawetara wanita sing teka nggawe dheweke tenang. Imam teka lan nyekel tanganku lan nggawa aku menyang sakristi kanggo ngakoni. Dheweke ngandhani tembung-tembung sing apik sing durung nate dakrungu sadurunge. Aku felt kaya aku mabur menyang Swarga lan aku ngandika ing awakku: "Ora bener yen imam Cut metu ibu, ing nalisir padha ngerti carane ngerti kasangsaran saka cah wadon sethitik." Yen aku bisa, aku bakal ngrangkul lan ngambung dheweke kanthi bungah.

Dheweke nggawe aku ngucapake Salam Maria minangka pertapaan lan aku bali menyang kursiku. Bibi langsung takon kula apa aku wis ngandika marang Imam wis tetep ana supaya dawa, lan aku ngandika: - Lady enom mulang kula sing pratelan rahasia -. - Ya, nanging sampeyan kudu ngomong pisanan - mekso harpy. Ora ono. Ana misa, Komuni lan ing dalan metu padha meksa aku ngambung tangane pamane lan matur: "Mangga kula mberkahi." Aku miwiti karo mbah kakungku, tansah tembung sing padha, banjur aku ngubengi kabeh sederek. Lik

Gaetana maringi kula buklet. Aku luwe, nanging ora ana sing menehi panganan. Biasane, yen upacara wis rampung, ana adat menyang bar njupuk granita karo biskuit, nanging dikalahake dening mania kanggo nyimpen: ing wayah awan kita mangan piring pasta lan sore kita menyang fotografer amarga sanak-sedulur menehi saran ngirim foto ibu.

Aku wis rampung kelas loro lan lulus kanthi nilai sing sithik. Ing taun iku kita kudu tetep ing deso kabeh panas. Aku mbantah: "Paling dina Minggu aku kudu budhal misa lan nemoni mbahku sing dewekan." Dheweke pancen wong sing apik banget, nandhang asma. Sang putri nglirwakake, sabagean marga saka culika, saperangan marga dikondisikake dening bojone, kang tansah duka marang tanggane, sanak-sedulur lan maratuwa.

Aku njupuk umbah-ubah kanggo wisuh lan njupuk menyang lik meneng-menengan saka Michelillo yen ora ana alangan. Dhèwèké ora nduwé rasa tresna marang bapaké: ing sawijining dina ana sadulur tiriné teka ing Castrangia, matur yèn dhèwèké wis séda. "Yen sampeyan ora lunga, aku bakal nyepak

sampeyan ing bokong," ujare dheweke.

Nalika ana pesta ing desa kasebut, para anggota band musik ditawani "pezzo duro", es krim sing diarani amarga konsistensi khusus. Paman Michele, ora jelas apa amarga dheweke ora seneng utawa amarga dheweke didorong kanggo tumindak loman sing ora biasa, ndeleng aku liwat nelpon aku: "Concettina, ayo njupuk es krim". Dadi aku njupuk kesempatan kanggo seneng, ing kesempatan langka, soko apik.

Sawetara wektu kepungkur Dr Cosentino saka Baceno ngelingake aku babagan rincian sing ilang ing memoriku. Nalika band main ing dalan-dalan ing kutha, bocah-bocah nyoba melu parade. Nanging kanggo mbenerake ngarsane iku perlu kanggo "ngerti" anggota. Kanggo mbuktekake, tangane dilebokake ing kanthong jaket. Kanthi cara iki aku nututi paman Michele, nalika Gianni Cosentino, putrane guru SD lan ora duwe bapak, terus tangane ana ing kanthong ketua geng.

Ing tengah-tengah perang, sawetara bom wiwit tiba ing Novara. Kabeh padha mlayu lan sawetara kenalan ngungsi ing Castrangia karo kita. Kanggo kula iku pesta amarga aku bisa ing perusahaan. Saben-saben keprungu swarane serpihan. Kabar tragis uga teka yen putrane sing duwe toko kue Orlando diobong dening bom. Ibu ing Domodossola, ngandhut kaping papat, ditinggal piyambak karo Rosa lan Antonietta. Bapakku wis disebut bali menyang Sisilia dadi Bersagliere. Sawetara sasi sawise budhal, dheweke ngerti yen ibune wis nglairake bocah wadon cilik sing jenenge Emma lan dheweke duwe kemungkinan bali menyang omah amarga dheweke bakal dibebasake karo anak papat.

Sayange, nalika dheweke teka ing Domodossola, dheweke

nemokake kejutan pahit: Emma wis mandheg urip sawise 12 dina. Rong dina sabanjure dheweke kudu bali menyang ngarep. Sawetara sasi mengko - iku periode kahanan sing durung mesthi lan kahanan kang ora tetep sawise 8 September - piyambakipun saged uwal dinas militer lan bali menyang Novara kanggo ngenteni perang kanggo mungkasi kanggo gabung karo ibune. Dheweke mbukak toko sepatu cilik. Saben dina aku nemoni dheweke. Isin nanging pinter kanggo umurku, aku duwe intuisi yen bapak arep turu karo wong wadon sing wis nikah nanging karo bojo militer. Sawijining dina aku mlebu box office ing dalam munggah ing Piazza Bertolami. Wong toko sebelah lagi ngobrol karo bapak. Aku cungkring karo telunjuk lan driji tengah nudingi mripate bapak sing mbeling ibuku. Tanggaku kasil nahan aku, dene bapakku kandha karo mesem "Eling-eling urusanmu dhewe". Ing taun '44 lair bocah lanang rambut peteng, rambut kriting kaya dheweke ...

Ing Badiavecchia, mbah kakunge lara kanker weteng. Aku njaluk ijin saka bulikku kanggo nemoni dheweke. Aku kerep mudhun saka Castrangia lan mlaku ing pinggir kali. Aku kelingan dheweke ing amben, tentrem. Simbah isih sibuk karo toko lan ora bisa mbuwang wektu. Dheweke nyelehake cabang zaitun ing tangane kanggo ngusir laler kasebut, nanging dheweke dadi luwih elek lan ora kuwat maneh lan aku ngusir dheweke. Tanggal 2 November 1944 nalika umure 66 taun dheweke mabur menyang Swarga. Bapak isih ana ing Sisilia. Pakdhene uga melu pemakaman.

Saben-saben aku nampa layang saka ibu. Ing '45 bapak bali menyang Domodossola lan ing '46 adhine Giuseppe lair.

Bab papat - Minyak, jaring laba-laba lan mripat ala

Perang rame ing saindhenging donya, komunikasi angel, lan kita ora krungu maneh saka Ibu. Untunge, bapakku wis kelingan menyang Sisilia ing Korps Bersaglieri lan nalika dheweke duwe kamardikan sawetara dina dheweke teka kanggo ngunjungi aku. Amarga perang ana akeh wong ing padesan. Wong-wong sing terlantar biasane manggon nganti limelas dina, nanging kutha kasebut ana ing bebaya bom lan luwih seneng manggon ing deso ing saindhenging taun.

Saben-saben aku ngungsi karo wong-wong mau. Ana kulawarga sing duwe anak papat sing tetep semangat senajan kekurangan pangan. Kawula sumerep srakahipun para paman kula ingkang gadhah woh anjir garing kathah sanget, boten dipun paringaken dhateng sapa-sapa; Aku nyimpen sawetara saka kacang buncis menahi kula kanggo sarapan kanggo wong-wong mau. Roti sing atos: irisan sing dilebokake bulik ing kanthongku sadurunge sekolah aku bareng karo bocah-bocah kasebut lan minangka gantine dheweke menahi kertas kanggo nulis, dheweke nggawe aku dolanan ing ayunan lan salah sijine nggawe dolanan, kursi lan kasur kanggo boneka sing

diwenehake marang aku lan adhine, dene mbakyune nggawe boneka kain kanggo kita.

Kadhang kala aku mudhun menyang kali, ing kono wong-wong wadon saka tlatah sakiwa-tengené padha arep ngumbah sandhangané nganggo awu, lan aku ngadeg ana ing kono karo gumun ing geni murub kanggo panas banyu ing wadhah karo watu gedhe loro.. Aku ora tau weruh bulikku nindakake operasi kasebut. Dheweke meh ora tau ngumbah utawa menyang kali yen ora ana wong, supaya ora mbukak sandhangane sing berminyak lan reged banget.

Ing wektu liyane aku mirsani wong wadon sing nyebar linen ditenun ing ngarep ing watu kanggo loro utawa telung dina. Padha teles lan garing ing srengenge panas nganti putih. Bulikku tansah ngundang aku mulih nanging aku ethok-ethok ora krungu. Sajrone perang, mantune uga bali saka Turin karo bocah wadon cilik. Kanggo ngormati Salvatore, putra tiri, dheweke dianggep kaya ratu. Sajrone wektu kasebut, dheweke tetep ana ing desa lan kanggo acara kasebut, bibi njupuk sabun wangi, handuk linen, pengering piring, taplak meja lan serbet kanggo nggawe kesan sing apik. Nanging aku iki dianggep kaya abdi, diutus kanggo nindakake tugas lan njupuk banyu saka sumber, amarga ngirim tamu iku nistha.

Natal teka lan, miturut adat lor, ing wayah esuk panganten putri diwenehi hadiah sing apik saka Bayi Yesus marang putrine: set pot lan piring sing apik kanggo boneka. Aku seneng karo dheweke, nanging ing wektu sing padha aku nesu amarga kedadeyan kasebut ora nate kedadeyan. Aku dadi saya ringkih. Ana woh anggur, nanging cilaka kanggo mangan: padha kudu dipencet kanggo anggur. Sampeyan mung bisa mangan sing dicolong saka tanggane. Hazelnut diklumpukake nanging didol. Aku mangan sawetara meneng-menengan kaya bajing ing alas.

Pakdheku tuku susu mung nalika Natal lan Paskah kanggo nggawe biskuit lan aku ngiris nganggo sendok teh nalika digodhog. Bulikku arang nyawisake endhog goreng kanggo aku. Aku kerep ngarep-arep yen dheweke bakal nggoreng kanggo aku: - Ayo dilebokake supaya yen kita duwe sawetara lan endhoge liwat (dheweke nom-noman saka Messina sing ngubengi deso ngempalaken endhog lan maringaken minangka seger) kita bisa ngedol lan entuk dhuwit -. Dheweke nglumpukake endhog suwene rong wulan banjur didol.

Wong-wong Messina sing tuku endhog mbokmenawa duwe cah ayu ing tangane. Woh ara kudu diicipi, mung sawetara sing bisa dipangan, liyane ditinggal garing ing srengenge kanggo didol utawa disimpen kanggo mangsa. Ing sasi Oktober, kastanye sing ayu digawe ing wayah sore. Yen isih ana sing dikupas, pakdhe bakal ditinggalake ing meja ing kamar cilik (ora ana ing piring nanging ing tikar sing dilumuri lenga sing netes saka lampu) lan ing wayah esuk, nalika tangi. papat kanggo pindhah menyang karya, kang bakal tangi kula mungguh lan ngulungake kula chestnuts lan ngandika marang kula: "Sampeyan wis sarapan". Aku nurut lan mangan amarga ngelih, nanging rasane kaya lenga lan mesthi gawe lara weteng. Pakdhe ngegungake: - Aku tresna ponakanku, aku malah nyiyapake chestnut kanggo dheweke nalika isih wengi -. Sejatine pamanku nduweni rasa gething ing mripate. Kadhang-kadhang padha kuning, abang murub nalika nesu: sanajan cilik, mripat kasebut nyerang pasuryane. Padha cilik lan jero kaya bolongan sempit karo sengit pour metu saka wong-wong mau. Sauntara kuwi, disentri lan cacing menang. Saben-saben bulik menehi lenga sendok teh. Iki terus cacing adoh, dheweke muttered kanggo gawe uwong yakin dhéwé ... banjur dheweke miwiti karo "prichentu": - Mazzai un vermu gruossu quennu à pagana, ùa u mazzu chi sugnu kabeh Kristen.

Utawa dina Senen sampeyan krungu, utawa dina Selasa sampeyan krungu, utawa dina Rebo sampeyan krungu, utawa dina Kamis sampeyan krungu, utawa ing Vinardi sampeyan krungu, utawa dina Setu sampeyan krungu, matteia du jurnu of Easter u Viermu sturdudu a tierra casca.-

(Aku mateni cacing lemu nalika aku dadi pagan lan saiki aku mateni dheweke minangka wong Kristen. Dina Senin Suci, Selasa Suci, Rebo Suci, Kamis Suci, Jumat Agung, Sabtu Suci, esuk dina Paskah. cacing sing gumun tiba ing lemah).

Aku ora ngerti carane aku slamet.

Ing kene kita mbukak kurung.

Pirang-pirang taun kepungkur lan aku lara weteng. Aku banjur nindakake x-ray karo mesin ukuran kamar. Dheweke menehi pap putih kanggo ndeleng yen ana ulkus. Sayange, ora ana sing katon. Radiologist ngandika iku gastritis lan menehi kula sawetara palliatives kanggo ease pain. Aku tekan titik ngendi aku ora bisa weteng siji sendok banyu. Umurku kira-kira seket taun. Paolo, kanca Armando saka Piacenza, ngusulake supaya aku menyang spesialis. Dheweke uga teka ing Dr.. Mazzeo. Instrumen gastroskopi ora bisa mlebu ngluwihi tenggorokan. "Aku ora ngerti carane nylametake wong wadon iki," ujare dokter, "pilorus ditutup." Kabeh wong sing duwe gastroskopi ninggalake kamar kanthi sikile dhewe. Aku ing tandu karo IV. Dokter menehi resep obat sing kuat sajrone rong wulan. Nalika aku bali instrumen isih ora lulus. Obat liyane sing luwih kuat sajrone telung sasi.

Limang sasi sawise riko pisanan instrument wiwit break liwat pilorus. "Ajaib!" ujare Dr. Mazzeo. Sawise tabung kasebut dicopot, dheweke takon akeh pitakonan kanggo ngerti yen iku

kongenital utawa disebabake. Aku wiwit nangis: "Mungkin iku lenga sing Zizi menehi kula saben-saben kanggo cacing." Dokter nyelehake tangane ing rambute: "Lenga? Lan sampeyan isih urip!". Terusake perawatan, aku sok-sok mbaleni gastroskopi.

Matur nuwun kanggo Dokter Mazzeo sing nylametake nyawaku, saiki pirang-pirang taun mengko aku bisa nikmati panganan kanthi mung sawetara obat.

Nalika ana wong sing nelpon dheweke saka loteng, bulike terus sirahe muter. Dheweke banjur menehi saran supaya njupuk segelas ferroquine cilik nalika weteng kosong. Dheweke ngyakinake bojone supaya tuku lan esuk dheweke uga menehi gelas.

Salajengipun, takhayul ugi mrentah ing griya wau. Pakdhene tansah lara sirah amarga anggur sing diombe, nanging miturut dheweke sing nyebabake mripate wong sing ala. Bojone kudu ngusir dheweke: dheweke njupuk piring karo banyu, diwutahake uyah lan tetes minyak lan banjur diwiwiti kanthi prichentu kanggo sirah: - Oglu biridittu, oglu santissimu, teka menyang omah iki lan ngusir iki. morocchiu, oglu biriditto, metu lan ngusir mammucca iki ... (Lenga rahayu, lenga sing paling suci, mlebu omah iki lan ngusir mripat sing ala iki, lenga rahayu, kuwat lan nundhung setan iki ...).

Iki lunyu lenga rahayu ditambahi, miturut kapercayan, mripat ala. Sakcepete sawise iku banyu disiram ing papat sudhut kamar lan sirahe ilang.

Kanggo nambani tatu, jaring laba-laba digabungake karo lenga, lan potongan daging cilik kanggo nggawe duduh kaldu. Sing dicampur nggegirisi iku, padha ngandika, infallible! Ing wayah esuk padha menehi aku segelas banyu karo magnesia. Sawise sawetara wektu, kabeh gemeter, aku kudu metu menyang

kadhemen kanggo mbebasake awak. Nalika aku waras, dheweke ngirim aku menyang wanita sing nindakake trik sulap: dheweke ngukur aku saka sirah nganti sikil nganggo tali lan tanganku horisontal kanthi padha. Yen ana potongan sing ilang, bisa nyegah pati kanggo taun kasebut.

Malah yen ing cara dhewe paman duwe iman ing Gusti Allah, ing wong-wong mursid, ing Madonna. Saben taun ing tanggal 8 September padha mlaku menyang Tindari, menyang papan suci sing dikhususake kanggo Madonna Ireng udakara patang puluh kilometer saka kutha. Wis wiwit umur limang taun aku kudu nindakake tobat kasebut.

Ing acara ziarah ing Pasamuwan Tindari, sedina sadurunge bulik nggawe cappini (sandal) saka gombal. Pakdhe langsung mburu lan nggawa kelinci liar siji utawa loro kanggo masak. Kanggo nggawe kesan sing apik, bulik uga nyiyapake terong sing diisi. Dheweke ndeleng ing pangilon lan ngresiki raine nganggo kain. Ing wektu lagu "Where is zazà, my beauty" lagi populer lan aku dadi kebiasaan nyebat "zizi".

Awake dhewe budhal menyang Tindari kira-kira jam sewelas bengi tekan subuh. Kesel lan kesel amarga rapuh, aku njaluk banyu seger, nanging ora dituku saka warung kaya wong-wong sing kesel kabeh: padha ngantri ing siji-sijine sumber banyu sing ana ing cedhak gereja sing mili banyu panas. Iku ora mbantu kanggo nenangake panas. Miturut tradhisi, padha tuku chickpeas, kacang buncis amba lan kacang cannellini, banjur padha lunga menyang misa, ndedonga ing Madinuzza lan ing dalan metu padha ketemu kanca-kanca lan sederek bapakku. Ing wayah awan kita padha mangan ing sangisore wit zaitun ing saubengé. Isin banget yen aku kesel banget, dina iku mesthi ana panganan sing nyenengake kanggo nggawe kesan apik ing ngarep kanca. Nedha awan klebu terwelu alam bébas masak ing

open, kang pamane invariably tindak mburu saperangan sore sadurunge, diiseni aubergines lan mrico, grapes lan biskuit krasan. Kanggo mulih kanca-kanca padha njupuk alat transportasi: mobil utawa kreta jaran. Aku nonton, wis pasrah bali mlaku. Mung yen ana paman aku bisa nunggang jaran, yen ora nglarani.

Bab lima - Burung hantu

Isih babagan agama, amarga pamane dadi anggota persaudaraan, dheweke duwe kewajiban kanggo ngakoni lan komunikasi ing Minggu Palem ing gereja San Giorgio. Upacara iki dianakaké jam lima esuk, imam pisanan ngakoni kabeh wong ing kapel, banjur pindhah menyang pengakuan kanggo wong wadon.

Nalika giliran bibi sing nganggo selendang ireng gedhe, dheweke nggawa sandhangan nyedhaki grate kanggo nutupi awake: kaya-kaya kudu njupuk chamomile. Dheweke ngakoni lan banjur: - Saiki giliran sampeyan - dheweke marang kula. Sanadyan aku kepengin ngakoni sajrone taun, aku ora bisa. Bulikku didukani: "Ora usah ngece marang Gusti, setaun sepisan wis cukup, yen ora, sampeyan ora pantes njupuk host amarga sampeyan bisa nggawe dosa sanajan mripatmu."

Kira-kira jam sanga Misa Kudus, komuni lan langsung mulih. Kaya biasane, amarga alasan sing ora pati penting, Pakdhene wiwit ngucap lan dheweke ngalami batuk gemeter. Adegan sing ora bisa diterangake kedadeyan: yen dina iku ana wong sing butuh, ora bisa ngidoni, yen ora bakal mbuwang Gusti saka cangkeme. Yen ana musibah, dheweke bakal njupuk tutup kendhi, diidoni lan ngombe cairan kasebut maneh karo banyu lan

gula. Nalika Minggu Suci, wong-wong padha manggon ing desa kasebut sanajan ing wayah wengi kanggo nekani khutbah sore sing ditindakake dening biksu. Ing dina Kemis colombe disiapake, adonan biskuit kanthi macem-macem wujud kanthi endhog rebus sing digodhog nganggo banyu lan anella, bahan pewarna beracun. Ing dina Jum'at Agung ing esuk pasa kita ngunjungi kabeh pasamuwan sing dihiasi karo tunas gandum, banjur kita ngulu telung godhong putu wadon (jamu obat kanthi aroma sing kuat) sing njamin kesejahteraan kanggo kabeh taun.

Sampeyan ora kudu kerja ing wayah awan supaya ora nglarani Gusti Yesus sing disalib, yen sampeyan jahitan jarum bakal nyengat, yen sampeyan weruh ana risiko nglarani awak, lan liya-liyane. Kanggo dina iku, apa wae sing daktindakake, aku ora kena, yen ora, Gusti Yesus bakal nangis. Ing dina Setu jam sewelas ana Misa Damai lan Kebangkitan. Kabeh bocah-bocah padha nggawa manuk dara kanggo nampa berkah saka imam lan banjur mangan. Aku ora tau bisa ngilangi kepuasan kasebut amarga kudu nylametake manuk daraku nganggo rong endhog kanggo perjalanan sekolah sing dianakake ing dina Selasa sawise Paskah. Aku kudu menehi endhog kanggo guru. Ing dina Paskah aku padha tuku wedhus cilik sing digawe saka pasta kraton, sing paling cilik supaya ora mbuwang akeh. Pakdhe iku pelit banget nganti nyorot sepatune nganggo jelaga saka panci sing ana ing geni. Yen lik ngerti yen proyek wis rampung lan dheweke mbayar, dheweke menehi pitutur marang aku: "Takon pakdhemu apa dheweke nggawa dhuwit."

Aku lan dheweke meh kudu nyembah dheweke kaya budak cilik loro nganti dheweke dipindhah lan menehi sepuluh lire kanggo dheweke lan lima kanggo aku. Aku ora bisa mbuwang dhuwit amarga wis ditakdirake kanggo celengan. Sawise aku ngandhani bulikku yen aku kepengin main lotre. Dheweke setuju amarga

dheweke ngarep-arep bisa menang. Kula punika goroh. Sejatine aku uga ngrasa kurang klambi yen dibandhingake karo kanca-kancaku: padha duwe rok, nanging bulikku ora seneng lan aku kepeksa nganggo klambi lengkap. Kabeh padha nganggo kaos kaki dhengkul katun putih, coklat utawa biru, aku kudu nggawe karo kaos kaki sing digawe oranye, warna sing luwih murah tinimbang liyane. Aku nganggo ing ndhuwur dhengkul sing didhukung dening pita elastis, nanging masalah paling gedhe yaiku, tanpa sikil, dheweke tekan tungkak. Ing sadhuwure aku nganggo kaos kaki cendhak kanthi manset. Aku wis cukup marginalized lan aku uga kudu ngadeg metu kanggo sandhanganku. Kanthi limang lire aku wis ngrencanakake tuku kaos kaki sing luwih prayoga yen esuk sadurunge mlebu kelas. Warunge dina iku tutup. Aku ora bisa mulih nggawa dhuwit amarga lik wis nemokake. Aku mikir kanggo ndhelikake ing ngisor watu ing sadawane trek bagal. Udan ing wayah wengi lan, digawe saka kertas, padha bubar bubar, amarga aku temen maujud esuk nalika aku lunga kanggo njupuk.

Limalas dina liwati lan bulikku takon apa aku wis menang lotre. Malah banjur aku ora jujur lan ngomong ya. Dhuwit kuwi ora tau teka. Ing dina Jumuah Agung, sajrone prosesi kanggo ngormati Our Lady of Sorrows, ketemu karo guru dheweke njaluk penjelasan. Aku mati amarga isin. Lumrahe dheweke ora ngerti kabeh, mula aku ditampa loro tamparan saka bulikku ing mripate abot. Aku tansah gelem sekolah, nanging asile ora apik. Ora ana sing ngerti aku lan aku tansah dipromosekake amarga rekomendasi, mula ibuku tenang yen dheweke tansah nggawe aku sinau. Aku apik karo mung kucing, nganti sawijining dina pamane mabuk bali saka kutha karo sawetara babat lan kewan njupuk Piece kanggo feed dhewe. Dheweke njupuk bedhil sing ditinggalake dening para prajurit, banjur dipateni ing padesan. Iku

kuciwo gedhe kanggo kula.

Ing wayah threshing aku lunga njupuk gandum lan barley sing ditinggalake ing kebon tetanggan, dilebokake ing tas lan digawa menyang pabrik Bu Tindara ing kali. Aku banjur njupuk glepung menyang Novara menyang sedulure ibu sing, minangka randha duwe anak loro, esuk-esuk ngumpulake kayu ing alas lan nyalakake oven kanggo nyiyapake roti kanggo wong sing nggawa glepung, entuk dhuwit lan roti sethithik kanggo bocah-bocah.

Ing wulan September, nalika woh ara wis mateng, aku menek tanduran lan njupuk woh-wohan sing enak, dilebokake ing kranjang tebu sing digantung nganggo pancing saka cabang. Woh-wohan kasebut dipotong lan ditinggalake nganti garing ing kanopi. Sawise sawetara dina dadi garing. Ditanem ing kranjang gedhe padha dipangan ing mangsa. Ing jaman kang endah iku, Bu Maria, tanggane saka padesan, teka arep nyiapake woh ara garing. Aku kerep lunga niliki dheweke. Dheweke ibune akeh anak. Salah sijine yaiku Carmelo, epilepsi. Saben-saben dheweke wis ora ketemu maneh. Ibu sing kuwatir banjur nggoleki dheweke lan aku ngancani dheweke meh seneng-seneng.

Nalika aku kelas lima, guru takon marang wong tuwane yen dheweke bakal ngajak kita menyang bioskop kanggo nonton film "The Little Alpine". Pakdhe: "Kowe ora lunga-lunga niliki sampah kuwi". Keponakane pandhita ing ngarep wis krungu: "Sampeyan kudu ngirim dheweke, aku uga ora weruh." Banjur padha dipindhah lan aku bisa lunga.

Paket wis teka saka ibu karo permen. Aku wis nggawa sawetara menyang sekolah. Iku wektu paceklik lan malah manisan padha short supply. Adhine guruku mulang kelas papat nalika aku kelas lima. Dheweke njaluk permen kanggo bocah wadon cilik sing luwih mlarat tinimbang aku sing lara lan aku ninggalake kabeh

kanggo dheweke.

Ing taun 1945 bapakku bali menyang Domodossola. Aku ketemu maneh ing April 1946 lan karo dheweke ibu sing lagi ngarep-arep bayi.

Kira-kira sepuluh dina seneng karo wong tuwaku. Aku kerep dolan menyang mbah-mbah lan pakdheku, mula aku mangan sak karepku lan ngombe minuman soda saka mbahku sing dodolan. Pungkasane ibuku kepengin ngeterake aku menyang Italia sisih lor, nanging bibiku, sing tansah ngapusi lan egois, ngyakinake dheweke supaya ninggalake aku karo dheweke. Aku kelas lima, tansah berjuang amarga kekiranganku. Nalika dina ujian ana kabar kelairan adhine. Rampung seneng, nanging sedih ing wektu sing padha, aku nangis karo bungah lan lara. Mbokmenawa aku diunggahake dening guru sanajan aku durung mbukak cangkeme nalika ujian. Ing taun iku padha ngadegake bagean SMA ing desa lan meh kabeh kanca-kanca kelas wis siap kanggo ujian mlebu kanggo mlebu. Kanggo aku ora ana kesempatan: pamanku yakin yen mung manuk hantu sing mlebu sekolah kasebut. Nyatane, yen wis rampung SMA, dheweke kudu pindhah menyang Messina kanggo gelar master. Wong tuwaku kudu mikir babagan ngirim dhuwit kanggo buku, ora bakal entuk biaya. Aku terus nangis merga pengen nerusake kuliah. Dheweke banjur menehi aku kesempatan kanggo ndhaptar kursus profesional rong taun, minangka sekolah menengah sing miskin banget suwene rong taun. Wong-wong sing paling mlarat menyang kana, ing kasus apa wae aku nampa. Mlaku-mlaku bolak-balik, esuk lan sore aku melu kursus. Sekolah iki dicampur: wong lanang sing paling rame ngangkat tangane marang direktur sing mulang matematika, dheweke uga ngganggu guru Italia lan Prancis. Pakaryan omah diwulangake marang bocah-bocah wadon lan kawruh tetanèn kanggo wong lanang. Ing kasunyatan,

kita ora sinau apa-apa. Keuntunganku apik amarga isin lan ngelak banget kanggo sinau.

Sadurunge pungkasan taun sekolah, guru wis nyiapake kita kanggo teater amal. Aku kudu katon nganggo busana landak dalan. Ana tutupe pakdhene, kathoke ilang. Nalika aku matur marang bulikku, dheweke nguwuh: "Sampeyan bodho masang obligasi." Aku ora kentekan niat: Aku lunga menyang garwane tukang cukur Liezza kanggo njaluk nyilih celana anak. Mila ing dalunipun pagelaran, kula macak-macak warni-warni, ing antawisipun kepok-kepok saha keprigelan para paman ingkang sami rawuh ing adicara punika.

Sayange, malah rong taun kepungkur lan aku rampung sekolah ing salawas-lawase mikir aku tetep bodho lan luwih saka sadurunge.

Bab enem - Nyuwun pangapunten (Padhange lintang)

Aku umur rolas taun nalika ibuku teka marani aku ing wulan Agustus karo bapak lan adhiku sing sepisanan aku weruh. Ndeleng pasuryan cilik dheweke nggawe aku seneng lan aku kelingan dina iku minangka salah siji sing paling apik ing uripku. Wong tuwaku wis mutusake kanggo ngeterake aku bali menyang sekolah, nanging bulikku ngganggu dheweke saka gagasan kanggo kaping sepuluh: dheweke bakal ngirim aku dadi tukang jahit kanthi prospek sinau dagang kanthi apik. Mangkono uga kedaden, nglawan kekarepanku. Wong tuwaku lunga lan aku tetep ing Sisilia kaya wong bodho. Wiwit iku aku ora tentrem lan tansah nangis ndhelik. Kandhane para pamanku, yen wong tuwaku mesthi ora tresna marang aku kaya dheweke, yen dheweke wis nggedhekake aku kaya putri (anak wadon mesthi nandhang lara kaya aku). Ing sawijining dina, bibi lunga menyang tukang jahit sing paling apik ing kutha, ing ngendi ibuku uga sinau babagan perdagangan, takon apa dheweke bakal nyewa aku. Tukang rias mangsuli yen dheweke wis duwe wolung bocah wadon lan ora bisa nambah jumlah. Dina sabanjuré lik nggawa dheweke sawetara endhog kanggo gawe uwong yakin dheweke

lan dheweke ngandika: - Bali ing sasi, mbok menawa salah siji saka apprentices ninggalake kanggo Turin lan panggonan tetep free kanggo keponakan -. Sakwise sewulan, bulikku ngongkon aku menyang laboratorium. Nom-noman sing dhuwure ora luwih saka siji setengah meter, nampani aku: "Oke, aku bakal njupuk sampeyan amarga aku mesakake sampeyan, aku mbayangno yen sampeyan luwih seneng sowan aku tinimbang manggon ing padesan. karo bulikmu." Dheweke ora babar blas salah mikir. Esuke jam wolu aku teka. "Miwiti nyapu laboratorium," ujure marang aku, "banjur sampeyan ngumbah lantai." Crita iki wiwit mambu kanggo kula. Aku nyetel babagan reresik sabisa aku. Aku cilik, umurku rolas taun, nanging katon wolung.

Aku ora ngerti carane ngumbah jogan: ing padesan digawe saka watu lan ing desa, sing ana genteng, bibi ora nate ngumbah supaya ora rusak. Aku nyoba kanggo nindakake sing paling apik, nanging tukang jahit kasebut nyeluk aku bokong amarga aku ora ngumbah kanthi apik. Ing jam sanga buruh teka lan wiwit njupuk kapentingan ing sabab anyar (cah wadon cilik). Kabeh padha nyawang aku kanthi rasa welas asih. Aku krungu pidato lan kaget ora ngerti bab penting urip. Saben-saben aku diparingi kerja dadi tukang jahit, bab-bab sing aku ora seneng, tansah pait amarga ora bisa sinau. Ana sisi positif ing dina: ing wayah awan, ora kudu bali menyang deso, aku mangan kanthi tenang ing omah, nyebar serbet ing meja, nata gelas, botol banyu lan piring. Ing cendhak, kanggo mangan Piece saka hard roti lan keju aku seneng nyetel meja kaya kabeh wong biasa. Sawise nedha awan aku lunga menyang tanggane sing umure sangang taun luwih tuwa tinimbang aku lan dadi tukang jahit. Dheweke mbantu mbukak mripatku kanggo naivety. Ibune, adhine karo sikil gajah lan wong cacat liyane manggon karo dheweke.

Kadhang-kadhang dheweke ngajak aku mangan semangkuk

sup. Tukang jahit njaluk aku nulungi dheweke nggawe sulaman silang ing sandhangan bocah. Sawise aku ngalami krisis sumelang lan ninggalake proyek setengah rampung. Liyane wektu, metu saka éwadéné, aku njupuk awu saka brazier lan sowed ing sadawane tangga. Wong-wong mau kandha, "Sapa sing ana? Apa aku kena penyakit?". Pungkasane dheweke ngerti aku lan ngapura aku.

Kadhang-kadhang aku munggah menyang biarawati panti asuhan Antoniano kanggo dolanan karo bocah-bocah yatim piatu. Aku rada iri marang wong-wong mau, amarga padha urip kanthi tertib. Padha mangan karo meja tansah apik, banjur padha dolanan lan pungkasan ing wektu sing wis ditemtokake padha ngabdi marang Gusti Allah kanthi ndedonga. Aku panginten: - Bejo wong-wong mau, padha ora duwe tuwane maneh lan durung padha manggon apik karo biarawati, nalika aku duwe tuwane nanging dipeksa kanggo manggon karo iki uncles elek -. Tanpa dikawruhi, kanggo ngindhari papriksan sing mboseni, saben-saben aku lunga menyang bibi bapak sing manggon ing desa. Aku njaluk dhuwit kanggo ngirim layang marang wong tuwaku njaluk digawa.

Ing Nopember saben taun dheweke nggawa aku menyang pameran Sant'Ugo sing ditindakake ing Piano Vigna. Ing lokasi iki mbah kakung nyiyapake gudang ing ngendi dheweke nyiyapake daging panggang lan sosis sing didol bebarengan karo segelas anggur sing apik. Kanggo kula iku kesempatan kanggo bebarengan karo sederek bapa, seneng meat apik lan ngombe soda colored, katon ing warung sade braziers, lanterns, pot earthenware, quarts lan bumbaelli.

Dina sabanjure kita bali menyang Badia Vecchia kanggo riyaya Sant'Ugo, misa, prosesi cilik lan banjur maneh menyang toko simbah sing menehi sosis, roti lan soda, iki diwutahake saka

botol cilik sing ditutup karo bal. ing internal.

Sawise sadurunge Natal, kita menyang Messina suwene 3 dina. We turu karo sederek. Aku ora seneng karo dheweke: dheweke ngomong marang pakdhene yen dheweke nyolong endhog saka petani ing pasar, ngganggu dheweke. Aku wis sinau ing katekismus supaya sampeyan ora nyolong. Ing wayah sore kita tindak karo putriku menyang wong lanang sing nggawe patung. Kanggo loman, pakdhe-pakdhe menehi dhuwit kanggo toko. Ing meja greased Castrangia aku bisa mbangun pemandangan lair. Kanthi cabang asparagus lan sawetara flakes katun aku mbentuk gubug. Ing wayah sore aku seneng atmosfer loro lilin digawe karo Walnut Nihan direndhem ing lenga lan Piece saka senar jejere Bayi Yesus. Pakdhe Michele uga ngormati gagasan kasebut lan pengin menehi ganjaran marang aku: "Ntoia, kupas loro woh pir prickly", lan lik banjur njaluk wong-wong mau ing ngisor amben sing disimpen.

Nalika aku mandheg turu ing Novara piyambak, nalika novena Natal aku karo tanggane Antonietta menyang kebaktian sing dianakake jam 5 esuk ing gereja Annunziata. Ing wingking pasamuhan sakristi nyediakake kursi kanthi ragad. Kita nggawa saka omah. Nalika bali menyang Carolina, tukang cuci insinyur, sing esuk-esuk wis kerja ing ngisor undhak-undhakan. Ing wektu iku dheweke wis lunga kanggo njupuk banyu saka sumber banyu San Francesco karo liter gedhe, kanggo ngisi bak kayu. Kandhane: "Caùsi, entenana ing ngriki, kula badhe mriksani menapa Bapak-bapak wonten kekiyatan biskuit wingi, supados panjenengan saged sarapan". Dheweke meh ora bali karo tangan kosong. Aku ngajak Antonietta munggah lan kita murup brazier. Nalika Carolina ora bisa nemu apa-apa liyane kanggo mangan aku lunga menyang pawon njupuk Piece saka roti hard lan kaca saka "bumbaello" banyu. Kita mandheg nganti jam 8

kanggo nggawe doilies, banjur pamit: Aku lunga menyang bengkel, Antonietta tindak menyang omahe kanggo mbantu ibune amarga dheweke mung putri siji-sijine karo 8 sedulur.

Ing Novara dhewe aku rumangsa dadi warga negara. Nalika aku marani mbah Turi aku ngresiki jendelane lan dheweke menehi "srea" (tip). Aku lunga tuku cat kuku. Aku uga tuku pelarut kanggo nyopot nalika aku rumangsa bakal ketemu karo pakdheku. Aku nggunakake bedak talc minangka bubuk. Adhuh: ing sawijining dina aku daktinggalake ing rai lan ngalami masalah, tamparan lan moyoki. "Dhuwit sampah kuwi saka ngendi?". Lan aku ngandika: "Apa sampeyan ora bisa ndeleng iku glepung?". Sauntara kuwi, tangga-tanggane padha pindhah menyang lingkungan liya. Ing sawijining dina dheweke ngajak aku menyang sirkus. "Aku ora duwe dhuwit..." kandhaku. Padha nyilihake kanggo kula. Ing wayah sore para pelaut menyang laboratorium kanggo nikmati pertunjukan: kethek ing trapeze, bocah-bocah ing jaran, gajah, badut, barang-barang sing durung tau katon sadurunge. Sayange aku kudu entuk 8 lire.

Sawetara dina sabanjure, nalika aku arep menyang Castrangia, ing San Salvatore aku ketemu karo ibune kanca sekolah karo tas kebak sayuran sing dituku saka petani. Dheweke takon yen aku bisa bali menyang kutha (amarga mentalitas wektu dheweke isin menyang alun-alun karo tas!). Aku sarujuk, mikir nggawe sawetara dhuwit karo tip. Sayange, amarga angel tekan omah, dheweke menehi hadiah kacang papat. Aku ora kentekan niat. Aku entuk lira kanthi ngedol doily menyang wanita saka Fantina. Aku digawe karton Pinocchios karo sikil lan tangan dipindhah dening senar. Sawetara bocah tuku sawetara sen. Ide liyane: kacamata hitam kanggo bocah-bocah miskin. Aku nggoleki bungkus permen warna transparan ing ngarep bar. Kanthi kertas gula aku Cut metu pigura lan bisa mbalekake sen liyane. Sawise

rong sasi aku bisa mbalekake 8 lire.

Si Simbah, sanajan umure wis tuwa, asma lan hernia sing wis umur limang taun, nyoba ngganggu awake dhewe ing padesan, amarga putrine meh ora nate nemoni dheweke. Dheweke ora becik sajrone rong wulan musim panas nalika mantune teka saka Messina: dheweke wisuh sandhangane lan ngowahi omah kanggo ngresiki kabeh sing akumulasi sajrone taun.

Nalika ketemu, dheweke bakal ngomong marang aku: "Bulikmu iku nistha, sampeyan ora bisa nggawe wong tuwa miskin nandhang sangsara kaya ngono." Sore-sore aku lapor, tapi bulik ngritik adhine ipar: - Wargane, bisa mikir dhewe apa sing dikarepake -. Lan aku mangsuli: "Sampeyan bener, aku wis weruh reresik sing sampeyan lakoni: sampeyan malah ngumbah urinal nganggo asam lan dadi mengkilat maneh." Ing wektu iki dheweke menehi tamparan amarga prekara-prekara iki ora kudu diomongake lan aku njijiki.

Sawijining dina simbah menehi dhuwit lan aku tuku buku tembang sing diomongake bocah-bocah wadon ing bengkel. Kanggo sawetara wektu aku bisa ndhelikake, nanging ing sawijining sore aku ora duwe wektu lan pakdhe, sawise weruh, wiwit sumpah: - Malah sampah elek iki, saiki sampeyan dadi bully -. Ing tembung sing aku mbuwang ing pasuryan sadurunge dheweke nindakake. Dheweke ora weruh kramanku, narik sabuk celonone lan wiwit ngalahake aku kanthi kasar. Aku kira-kira umur telulas taun lan iku mung wektu ngandika marang bojoné: - Aku krungu sing Lady wis ninggalake kanggo Italia lor, ngancani ponakanmu menyang desa lan ngirim dheweke karo wong tuwane -. Wektu kuwi aku rumangsa seneng, malah lali karo lara-lara sing digebugi, banjur lungguh ing suket karo mikir. Peteng wis wiwit tiba, pikirku, nalika wewayanganing wengi nyusup ing pang-pang wit-witan lan angin adhem entheng teka

saka kali.

Aku nyender ing wit kenari lan keturon nyawang awan. Anggonku ngipi akeh, gerombolan impen warna-warni. Angin sepoi-sepoi ngelus-elus pasuryanku. Mripatku dakbukak lan anehe aku tresna marang papan sing tansah tak sengiti lan aku sadhar kanggo pisanan kanthi gumun yen mung dipadhangi cahyane lintang. Aku nglilani awakku menyang kahanan iki, aku ngimpi maneh. Kabungahan kaya cairan misterius mlebu awak cilikku kanthi tetes demi tetes. Aku dudu bocah sing manis. Sikilku keriput, amarga wis mlaku ing krikil kali sing landhep, nanging kabeh awak, malah nyawaku, saiki wis biasa nyepelekake kabeh sing katon manis lan lembut. Nanging aku ngaku yen turu sedhela ing wayah sore iku apik banget lan aku ora nate nemokake maneh. Mungkin aku isih kelingan. Dumadakan tangan ana ing pundhakku, lik Antonia teka lan kanthi cara dhewe, dumadakan nggugah aku: "Ayo mulih, yen wis teka, sampeyan bakal ngambung tangane pakdhe lan matur marang dheweke - Nyuwun pangapunten -". Lan iya dadi.

Sore iku aku turu gemeter, bengi iku ora bisa turu lan ngentekake jam-jaman ing ngarep-arep dina. Yen aku turu tanpa disadari, dumadakan aku kaget kaya ana telpon utawa eling, sing mbutuhake aku tangi lan lara lan ora menehi istirahat. Aku ngentekake wektu liyane kanthi mripat mbukak, nliiti monsters sing peteng ing wayah wengi narik tembok lan, tanpa kekuwatan kanggo nindakake apa-apa, aku nangis lan nangis. Nanging dudu tangisan sing sedhih, nanging ana sing ora bisa dakrasakake. Sesuke aku ora menyang laboratorium amarga awakku katon kaya peta, dadi memar banget. Aku bali mung sawise minggu nalika pratandha wiwit fade.

Bab pitu - Emilia

Ing dina Minggu sore aku menyang panti asuhan karo sawetara kanca: biarawati nerangake Injil marang kita kanthi cara sing apik karo sawetara lelucon sing cocog. Apa bungah kanggo nglampahi jam sing seneng. Sawijining dina dheweke ngandhani yen uskup Messina bakal teka ing wulan Oktober kanggo Konfirmasi.

- Angkat tangan sampeyan yen sampeyan pengin Sakramen iki supaya aku bisa komunikasi menyang archpriest Monsignor Salvatore Abbadessa - Ora ngerti apa, aku timidly ngangkat tangan. A sawetara dina mengko aku marang zizi. Dheweke isin: kita kudu nggoleki ibu baptis. Aku nglamar putri tukang pos, Bu Rina, guru enom. Kepiye carane kita bisa takon marang dheweke? Esuke kita menyang omahe lan dheweke setuju. Tanggal 9 Oktober 1948 awan aku karo kanca-kancaku menyang Gereja Ibu kanggo ngaku. Esuke aku lunga menyang omahe ibu baptis, sing menehi gelang kerawang sing ditenun kanthi ati-ati. Aku wiwit bungah. Ing 11 kita menyang gereja. Uskup teka lan wiwit ngrayakake Misa Suci. Sajrone interval kita diantrekake ing nave tengah lan siji-sijine dikonfirmasi kita. Bareng misa wis rampung, paman-paman mau ora menehi kopi marang biyunge. Dheweke mung menehi salam karo mung nelpon "commare".

Aku elinga yen nalika isih cilik, nalika bali saka Castrangia, sadurunge tekan ing desa ana kapel khusus kanggo Juruwilujeng. Zizi mandheg sedhela lan ngandika kanthi swara banter "oh ibu-ibu, oh ibu-ibu...". Aku panginten iku pandonga. Nalika aku wis tuwa, aku ngerti yen dheweke malah nelpon ibune sing wis seda, amarga kuburan kasebut ana ing ndhuwur kapel. Aku ora tau dolan menyang kuburan amarga zizi ora lunga menyang riyaya para Suci. Aku ngerti yen ing wusana wong tuku kembang saka Miss Signorino ing panggonan disebut "Fussadello" lan meh ing prosesi kanggo dekorasi kuburan wong sing ditresnani. Sawise aku nglamar zizi: "Apa ora kita lunga menyang kuburan ibumu uga?".

Dheweke mangsuli yen dheweke bakal njaluk ngapura. - Ora ana gunane ngundang "ibu - ibu" yen sampeyan ora pengin nggawa kembang. - Ing tembung iki dheweke meh pindhah. Kita menyang Fussadello kanggo tuku sawetara krisan. Dina All Saints' Day aku lunga nelpon mbah Turi kanggo nggawa kita menyang pasarean "ibu", kanggo kula mbah Rosa. Simbah nembe mbangun makam mau amarga nalika perang mung bom sing tiba ing kuburan sing ngrusak.

Senajan aku bangga wis menang perang liyane, pikiranku karo wong tuwaku rina wengi. Aku nyoba ngganggu awakku nalika aku ana ing laboratorium. Aku wiwit seneng njahit: Aku nyiapake wadding kanggo bantalan pundhak, aku nyebul wesi areng. Nalika wesi panas, bocah-bocah wadon sing gedhe-gedhe nyetrika potongan-potongan kanggo nggawe sandhangan. Kanggo njaga kenceng, bobot sing dijahit ing antarane rong pita dilebokake ing pinggir. Aku lunga tuku saka mbahku sing adol bahan bedhil. Padha pelet sing aku kudu flatten karo Pethel. Kadhang-kadhang aku malah ngelus-elus drijiku. Aku lungguh adoh nanging aku ngrungokake kanggo ngerti soko saka

pelajaran. Sasampune para paman sami matur, bilih badhe tindak dhateng Fantina niliki "commare" lan "commare", tiyang-tiyang ingkang sami tilem nalika rawuh wonten ing Novara kangge tugas ingkang wigati. Sawise ibu baptis takon zizi "Pinten umur sampeyan?" Lan zizi: - Mripatku peteng, aku ora kelingan - (yen aku ora duwe pandeleng, aku ora kelingan).

Kanthi tip mbah Turi aku lunga tuku kain ijo, kanggo nguji kemampuanku aku nggawe rok. Dina budhal menyang Fantina teka (kanggo mlaku rong jam). We tangi ing 4. Aku wanted kanggo surprise Zizi nganggo sandi rok. Ciyut banget aku meh ora bisa mlaku. Nalika padha weruh titah sandi padha wiwit ngomong: - We wungu lan saiki wiwit tuwuh iku tumindak kaya manuk hantu. Iku ndadekake kita isin. Lan aku nuding: "Aku ora njupuk iki, yen sampeyan pengin kaya iki, yen ora, sampeyan lunga!" Nanging ing njero atiku mikir "kepriye carane aku bisa mlaku nganggo rok sing nyenyet iki..". Wes tekan panggonan sing dituju. Koma takon ngendi aku nggawe rok sing apik banget. - Sa figi illa - (dheweke nggawe dhewe) mangsuli zizi. - Dadi nalika kita kudu jahitan soko kita teka kanggo dheweke -. Owl bangga...

Kadhangkala ing kutha aku weruh perkara sing gawe sedhih aku. Emilia iku bisu budheg, bisa uga ora duwe omah. Meh saben dina dheweke liwat dalan panggonanku. Yen ketemu wong, dheweke nutupi tangane ing cangkeme. Kadhangkala wong menehi dheweke roti, nanging ana wong sing ora sopan menehi kerak keju lan banjur ndhelik kanggo ndeleng reaksi kasebut: bocah wadon sing mlarat lungguh ing tangga lawang lan nggebug siraha menyang tembok. Ing sawijining dina nalika arep menyang toko kanggo njupuk benang, aku krungu swara banter saka Antonio, wong wuta. Saka biara sing dumunung ing pucuk kutha, dheweke ngumumake yen sarden wis teka. Kanthi lir

sakehing titipane mbah kakung sing turah, aku menyang pasar iwak tuku saperangan ons. Ing wayah awan aku nyalakake kompor karo areng, masak sarden lan diselehake ing kertas gula. Nalika aku weruh Emilia liwat aku menehi dheweke. Dheweke nyawang dheweke karo gumun lan mesem rada matur nuwun. Aku weruh dheweke lungguh ing doorway biasanipun, ora banging sirah marang tembok, nanging panggolekan dheweke ceking driji kanggo dheweke tutuk. Dina iku aku ora mangan: aku kudu ngresiki kompor saka sisa-sisa obor supaya pamanku ora ngerti inisiatifku.

Angela ngliwati dalan kasebut ing wayah awan karo putrane Nino, wong cacat sing mlaku nanging ngomong nganggo isyarat. Dheweke lunga nggawa ember kanggo njupuk sup saka panti asuhan. Sawijining dina Nino lagi wae karo embere, ing cedhak omahku ana bocah lanang loro nyuwil dheweke lan mlayu. Dheweke ora bisa narik celonone. Dheweke tanpa jeroan. Aku timidly mudhun kanggo dandanan wong. Iku pisanan aku weruh wong wuda. Cilaka yen paman-paman ngerti, mesthi dadi skandal.

Ing salah siji saka pirang-pirang layang sing dikirim menyang wong tuwa, aku nyatakake kepinginan kanggo jam tangan. Sawise ngerti yen Bu Agostina teka saka Domodossola, aku banjur nemoni dheweke. Bareng weruh aku banjur ngrangkul aku lan menehi bungkus sing dikirim wong tuwaku. Aku mbukak lan kaget aku nemokake jas wulu domba coklat karo curls minangka gedhe minangka driji, kupluk felt lan kothak karo watch. Aku trembling karo bungah minangka Lady sijine iku ing sandi bangkekan. Dheweke menehi aku segelas banyu kanggo mbantu aku pulih lan aku mlayu mulih. Esuke, nalika pamane teka ing Novara, dheweke kandha yen aku nganggo wulu kaya ngono, dheweke bakal mikir yen aku edan: ora ana wong ing

kutha sing duwe barang kaya ngono. Aku nganggo bangga tho. Aku bakal muter maneh lengen klambi supaya saben wong weruh jam tangan cilik. Aku kerep menehi tali, supaya ing wektu cendhak pedhot. Arep menyang Castrangia aku ketemu sawetara wong tuwa sing takon kula wektu. Kanggo ngindhari kesan sing ala, aku ndeleng jam tangan sing saiki wis rusak lan ujar manawa aku lali nggulung. - Matur nuwun sanget -. Wong-wong mau padha nyalami aku lan nerusake lakune.

Dibandhingake karo kanca-kanca sing aku cilik lan kurus, kabeh padha "maju". Ing layang ibu takon zizi yen aku wis "dikembangaké" kaya adhine Rosa. Nanging kanggo Zizi ngomong bab iki tabu. Dheweke ora ngerti yen aku ngerti kabeh babagan urip. Rebel kaya biasane, aku ngomong "Aku ora 'miss' amarga aku kurang gizi". Lan dheweke: - Apa sampeyan ngomong? Kita tansah ndhukung sampeyan. Ing sawijining sore aku turu ing Castrangia lan aku krasa lara. Aku kringet adhem. Mikir iki pungkasan, aku ndedonga, nangis lan metu ing peteng kanggo pipis sawetara tetes. Lan padha ngandika: "Yen sampeyan tangi sepisan maneh aku bakal kenek sampeyan!". Mbok Madonna Tindari ngayomi aku. Aku bali menyang kasur jerami lan keturon. Esuke ing laboratorium Novara Miss Assunta weruh aku pucet saka biasane. Nalika pelayan nggawa kopi lan susu karo irisan panggang kaya saben esuk, dheweke uga menehi aku.

Bab wolu - Mabur manuk walet

Kanthi ngentekake wektu akeh ing Novara, urip kaya wis owah: mbok menawa aku lunga nemoni mbah Turi lan seneng ngobrol karo dheweke tanpa gangguan nganti sore kabeh. Dheweke nyritakake akeh crita babagan uripe lan kepiye angel uripe. Salajengipun, wonten ing Novara, kula saged nyekseni prastawa-prastawa wigati ingkang kadadosan ing kutha. Ndhuwur kabeh, fungsi agama gedhe, prosesi, baptisan, konfirmasi, nanging luwih saka upacara manten, mindhah aku. Mbalik banjur Pernikahan padha ngrayakake ing wayah sore, Aku meh tansah lunga kanggo katon watara karo kanca-kanca ing pasamuwan San Nicola.

Ing sawijining sore aku weruh penganten wadon nganggo klambi putih metu dikancani bapake. Putih kaya salju, dheweke katon kaya boneka, dheweke ayu banget! Iku Carmelina sing nikah Filippo. Aku rampung empathized lan lamunan: "Sapa ngerti, ing sawijining dina bisa uga aku..."

Ing dina iku aku duwe sensasi aneh, ana sing anyar lan aneh ing udhara, aku duwe firasat. Aku ora tenang lan ngenteni kedadeyan sing luar biasa. Lan nyatane acara kasebut ora suwe. Watara awan biasane tukang pos teka. Ing sawijining dina ing wulan Juni aku krungu swarane bengok-bengok: "Campo, ana surat". Aku njupuk layang, asale saka ... Domodossola! Ibu nulis marang adhine.

Dak bukak nganti meh nyuwek-nyuwek lan diwaca, ana kabar sing tak tunggu-tunggu salawase uripku: kira-kira tanggal 12 September ibuku bakal teka ing Sisilia kanggo njupuk lan nggawa aku menyang sisih lor! Saiki aku isih enom, masa depan ngenteni aku lan aku kudu golek kerja. Ngerti reaksi sing bakal ditindakake bibiku, kanthi ati-ati aku ndhelikake layang kasebut ing ngisor jar sing ngemot segara sampah: yen zizi wis maca, mlarat aku ... Kadang Pakdhe Micherillo, nalika dheweke ora makarya ing dhusun, badhe sowan ing toko ing Novara. Kadhang-kadhang dheweke teka karo zizi lan, kuwatir, dheweke kandha: "Ibumu wis suwe ora nulis, mesthi ana kedadeyan ... ". Aku, ing tangan liyane, wedi yen layang liyane teka karo sawetara pitunjuk. Sawijining dina, nyatane, ana sing teka, nanging untunge ora ana sing diarani perjalanan menyang Sisilia. Summer slipped adoh alon kanggo kula, Aku ora bisa ngenteni sing frantic ngenteni rampung. Kerja mbantu aku ora mikir lan mbuwang wektu nganti tekane ibuku. Kanggo riyaya Assumption tanggal 15 Agustus, kabeh wong kepengin mamerake keanggunan lan ing laboratorium mesthi akeh sing kudu ditindakake, luwih saka biasane: akeh wong wadon sing pengin nuduhake busana anyar. Tanggal 13 Agustus dikhususake kanggo buruh sing bisa njahit sandhangane dhewe.

Aku wis njaluk zizi kanggo tuku kain supaya padha karo kanca-kanca. Dheweke setuju lan aku milih kain beige sing

murah kanthi desain simpul biru. Nom-noman ing bengkel ngethok kanggo aku lan njaluk buruh sing luwih tuwa kanggo mbantu aku njahit. Ing dina pesta aku duwe klambi anyar kaya wong liya.

Ana uga sawetara kenalan sing teka saka Fantina. Salah siji saka wong-wong mau wis weruh sandi rok nyenyet misuwur. Dheweke nggawa potongan kain lan takon zizi: "Keponakanmu kudu nggawe aku klambi, dheweke apik banget!". Aku njupuk ukuran dheweke. Aku wis ing atine model sing Miss Assunta wis digawe kanggo customer. Aku njaluk sawetara wektu kanggo Cut lan nyoba. "Ora apa-apa, kain rada abot, cocok kanggo musim gugur. Aku teka watara 20 September."

Kangge Carmelina, cah wadon saka laboratorium, ngajak kabeh kanca-kanca kanggo wedding dheweke, ngrayakake siji sore September ing pasamuwan Matrix. Kanthi idin zizi aku lunga menyang upacara. Ing antawisipun para tamu ugi wonten èstri saking Domodossola ingkang mbiwarakaken budhalipun: "Concettina, dinten-dinten panjenengan dipun wilangan wonten ing Novara, ibu panjenengan badhé rawuh menjemput panjenengan."

Sawise suguhan sugih aku mulih kanthi bungah. Dina-dina wis kliwat lan riyaya Tindari teka tanggal 8 September, ing taun iku dalam dawa banget sing ngliwati kali ora katon atos lan tanpa wates kaya sing sepisanan, rasane kaya mabur. Nalika bali menyang Castrangia, aku ngandhani zizi yen aku bakal nginep sawetara dina kanthi alesan sing diciptakake yen laboratorium bakal ditutup nganti tanggal 12. Esuk iku atiku deg-degan. Kita njupuk sawetara anjir kanggo njupuk menyang pepadhamu lan tumuju Novara. Setengah dalam aku weruh ibu saka kadohan mudhun ing trek mule. Aku mlayu nyedhaki dheweke lan ngrangkul dheweke kanthi kabeh kekuwatan sing ana ing

tanganku. Zizi wiwit nguwuh-uwuh "Yagene kowe teka dumadakan? Apa sampeyan bisa njupuk Concettina adoh?". "Iya - wangsulane ibu - kita budhal telung dina". "Ora bisa, sampeyan kudu nyiapake klambi kanggo wanita saka Fantina". Iku alesan liyane kanggo terus kula bali. Dheweke bengok-bengok terus. Aku impassively ndemek langit karo driji. Nyuwun sewu yen ora bisa marani mbah Turi maneh.

Ing wayah sore tanggal 14 kita nedha bengi. Zizi mung mbukak cangkeme kanggo nyenyamah ibu: "Kowe wani njupuk dheweke saka kula, sampeyan ora duwe ati, sampeyan nggawe aku nandhang sangsara, aku ora nganggep sampeyan adhine." Aku weruh Micherillo karo nangis kanggo pisanan. Ing ngisor cangkang sing kasar lan atos kaya kayu, jelas sawetara tetesan manungsa tetep dikunjara. Aku, ing tangan liyane, wis dadi adem kaya marmer lan ora obah babar pisan.

Aku ora turu kedip-kedip ing wayah wengi, ewonan pikiran mburu semrawut ing pikiranku lan aku ora sabar ngenteni esuk aku bisa lunga. Ibune wis pesen taksi saka wong lanang sing diceluk "cauzi i lupi" (celana wolf). Ing wayah subuh, kita tangi, nggawe sentuhan pungkasan ing koper karton lan pamit marang pamane. Bareng lunga, bulikku metu saka kamar karo nangis, rambute ambruk, banjur nyembah ing sikile ibuku, nyuwun: "Saiki aku bakal mateni awak dhewe lan sampeyan bakal duwe pati ing kalbumu ing salawas-lawase. urip!Mangga, sampeyan, aku takon ing dhengkul - dheweke ngandika - Aku mung wong wadon mlarat, piyambak lan dianggep minangka kewan dening bojo palsu, ora ana wong sing tresna marang aku. Aku, welas asih, sampeyan ora duwe hak ninggalake aku dhewe, dheweke tuwuh ing antarane kita kaya kembang lan saiki ora ana rasa syukur!"

Kanthi rambut rontok lan rai sing netes lendhut, dheweke nggebug lemah, ngipat-ipati kabeh jagad. Ibuku ngerti yen adhine

wis dadi mbebayani lan kelangan pikirane, dheweke ora sabar. Ananging ora obah, ora karuwan ing rasa welas asih, budheg marang khayalane, nyawang kadohan lan ngenteni pungkasane drama. Bareng bulikku ngerti yen ibukku ngeyel, banjur mlayu mlebu kamar, ora gelem pamit. Ujug-ujug kita lunga, dheweke bali menyang dalan ngipat-ipati, nalika kita mlaku adoh kita weruh dheweke nyusut nganti dheweke dadi bal ireng cilik sing dicampur karo watu. Mbok menawa aku wis kejem marang dheweke, mung bocah-bocah, nanging aku kelingan nalika aku lunga saka omahe sing dilindhungi tangane ibu, nalika aku weruh dheweke bakal ilang saka pandelenganku, kabeh rasa nesuku dumadakan dadi tresno lan aku ngrasakake rasa welas asih marang dheweke (aku banjur ngerti yen sawetara sasi dheweke nangis ing dalan kaya aku wis mati).

Ing Piazza Bertolami lawang taksi mbukak. Saka cendhela aku melambaikan tangan marang saben wong sing dakdeleng nganti pungkasan kutha. Sajroning lelampahan aku mirsani kanthi deg-degan panorama lan negara sing alon-alon ngalih saka pandelengku, suwe-suwe aku meneng nganti weruh segara. Saiki aku wis adoh saka Novara, mesthi! Pikiran-pikiran sing padha lawan padu ing pikiranku lan aku ora bisa ngontrol, banjur aku tangi nalika ibu ngelus-elus aku, ngelingake yen wis teka. Banjur aku tresna banget marang negara sing wis suwe aku sengit amarga urip sing sedhik. Ing stasiun Vigliatore ana kebingungan gedhe, akeh kaya kita padha budhal menyang lor karo koper karton lan tas liyane.

Angin tipis teka saka segara lan aku krasa uyah roso ing lambe. Perasaan ayu sing pisanan dakrasakake. Kita ngenteni sepur setengah jam. Kanggo kula iku hawa anyar. Wong-wong nyanyi lagu sing populer "Profesor, ngomong sing luwih dhisik, pitik utawa endhog." Kabeh padha bali saka preian ing bawana.

Bareng wis tekan ing Messina aku weruh karo gumun gerbong-gerbong sing munggah ing prau feri. Iku tengah September lan ing langit biru banget ndhuwur Selat ewu swallow padha ngubengi. Kanthi penerbangan kasebut, dheweke nyulam impenku: pungkasane bali menyang kulawarga. Aku nyoba ndeleng Gusti Allah ing tengah latar mburi sing padhang lan, sanajan aku ora weruh dheweke, aku matur nuwun saka ngisor jiwa cilikku. Sawise pirang-pirang jam kita mangkat ing Roma kanggo njupuk, sawise luwih jam ngenteni, Sepur menyang Milan, ing ngendi ana owah-owahan liyane saka Sepur kanggo Domodossola. Iku ngimpi. Ing sepur iku, ibuku ngucap salam marang sawetara wong sing dikenal. Kabeh padha takon saka ngendi lan sapa cah wadon karo dheweke. Dheweke ora ngerti yen dheweke duwe putri liyane.

Aku diamati mujur nengen: Aku weruh karo wonder Lake Maggiore lan pulo, banjur gunung. Aku takon suwene nganti tekan, ngerti yen kutha kasebut ana ing lembah sing diubengi gunung. Kita teka ing Domodossola ing wayah esuk. Langite abu-abu, lurung-lurung uga katon peteng ndhedhet, wong-wong padha mlaku kanthi mantep sinambi nyawang lemah, malah klambine peteng. Ing stasiun bapak ngenteni kita karo adhiku sing aku weruh ing Sisilia rong taun sadurunge. Kisses lan ngrangkul. Nalika mulih aku nyoba nemokake papan sing bakal dadi kuthaku. Jendela-jendela omah-omahé mau tak etung-etung, nanging akèh banget, nganti aku kelangan petungan. Ana akeh banget jendhela, lan akeh banget omah ing ndhuwur saben liyane. Padha dhuwur banget nganti mripatku ilang ing langit.

Aku krasa mumet. Ewonan pitakon ing sirahku, teka lan ora sabar. Sajrone lelungan aku ora bisa ngucapake tembung. Banjur ing omah aku kaget maneh nalika ndeleng adhine, sing

mung dakeling-eling saka foto. Kaget liyane yaiku pawon karo sink, tap lan kompor gas (ing Novara ora ana banyu ing omah lan kita masak nganggo kayu). Ing wayah sore, Comare Grazia teka karo putriné Caterina. Malah tangga-tanggane kepingin ketemu aku. Esuke bapak ngajak aku menyang bioskop. Salah sawijining sore sing paling apik ing uripku sing bakal dakelingake ing salawas-lawase, nganti dina pungkasan. Pungkasane aku karo bapakku, sadurunge aku tresna marang dheweke kaya wong sing tresna marang bapak sing ora ana, saiki aku ngujo dheweke lan pungkasane aku rumangsa dilindhungi kaya-kaya aku dadi putrine. Ing cendhak, aku rumangsa kaya mlaku ing ndhuwur mega, aku wis ndharat ing papan liya ing jagad raya.

Bab sanga - Lawang menyang swarga

Sadurunge ninggalake Sisilia, ibuku wis bisa nemokake aku kerja ing furrier lan sawise rong dina dheweke ngancani aku kerja. We ninggalake omah esuk: Aku bungah banget karo kabar iki.

Ing ngleboke aku ditampa dening Miss Tilde sing menehi kula eseman amba lan njupuk kula dening tangan, wong wadon penake lan grapyak. Tilde kandha marang aku nganggo basa Milan, "Halo bela tusa (cah wadon), ayo aku ngenalake sampeyan karo bocah-bocah wadon sing kerja karo aku: Nella lan Teresina. Dheweke duwe pengalaman akeh, dheweke bakal mulang sampeyan kerja. Yen ana ana masalah - dheweke nambah - aja isin takon ". Dadi ing sakedheping mripat aku ketemu aku karo proyek anyar.

Aku wis rumangsa diwasa lan kanggo nandhani owah-owahan ing uripe Bela Tusa, wektu dheweke teka pisanan. Dheweke ora ngerti akeh babagan topik kasebut, nanging saka crita-crita sing dirungokake saka kanca-kancane sing luwih tuwa ing Novara,

dheweke ngerti yen kaya ngono, dheweke dadi wanita enom. Dheweke ngerti yen dheweke ora butuh sinyal kasebut dadi wanita: dheweke wis dadi amarga kabeh sing wis dipelajari, dikenal lan ditresnani. Wis ora uler maneh lan wis ngalami metamorfosis dadi kupu. Dheweke teka saka adoh lan ing sawetara menit dheweke liwati saka jagad siji menyang jagad liyane. Dheweke nemokake awake dhewe lan bangga banget.

Sauntara kuwi, aku wiwit kenal karo proyek anyar. Nalika iku, kerah wulu digunakake kanggo dipasang ing jas. Kulit kasebut dibasahi nganggo spons lan pungkasane dipaku ing papan kayu kanthi ditarik saka kabeh sisih. Aku kelingan nalika ing laboratorium ing Sisilia aku ulig timbal kanggo sijine ing ngisor sandhanganku. Ing kene uga ana sawetara palu ing driji. Yen ana sawetara srengenge padha garing ing taman ing dalan, mula aku kudu dadi penjaga kanggo kulit domba, rubah, mink lan rat-musqué Persia. Nalika aku ngrawat wong-wong mau aku seneng nonton mobil lan wong liwat. Aku malah nyedhot asap knalpot mobil lan nyoba kanggo rendhem ing gondho kutha, supaya anyar lan intoxicating kanggo bocah wadon cilik sing tansaya mungguh ing udhara murni. Kutha liwat sadurunge ndeleng lan aku malah kelangan wektu. Bapak nerangaken kula, bilih ing ngriku dinten punika kaperang dados jam, dene nalika kula manggon ing Castrangia, kula namung mangertos srengéngé surup. Kadhangkala nalika aku ngurus kulit, ana wanita tuwa saka lantai ndhuwur teka kanggo njaga aku. Panjenenganipun ngandika ing Piedmontese ketat lan aku ora ngerti bab: "Apa guyonan ayu, da ndua ti vegnat (saka ngendi sampeyan)? Cuma ti se ciamat (sapa jenengmu)?". aku ganti. "Ti mi capisat mia (ora ngerti)?". Nalika kulit padha garing Miss Tilde Cut wangun saka gulu kanggo seamstresses sing dhawuh mau.

Sithik-sithik aku sinau masang padding frisellina, gelung ing

sakubenge lan banjur lining. Amarga kemampuanku, aku wiwit nampa dhuwit saku saben minggu lan ora suwe aku dilebokake selaras karo tandha pensiun. Aku rumangsa luwih tuwa. Ing laboratorium ana radio: Aku seneng ngrungokake lagu. Kulkas ora umum, nanging nom-noman kasebut duwe kothak es sing diisi blok es sing diwenehake dening wong lanang sing ngliwati dalan-dalan ing kutha kasebut kanthi nggawa kreta. Ngombé banyu seger kuwi anyar kanggo kula. Kompor kayu sing murah digawe panas omah. Dheweke ora duwe telpon nanging nalika dheweke kudu nelpon klien dheweke ngirim aku menyang bulike, sing duwe perusahaan konstruksi karo sawetara buruh. Antarane iki, kebetulan, aku weruh pisanan ... Nanging iki crita liyane sing, yen aku duwe wektu lan kepinginan, aku bakal ngomong sampeyan mengko.

Ing omah aku mangan kanthi apik, ing wayah sore kita metu ngunjungi pusat kutha kanthi payon watu lan toko kanthi jendela sing apik. Dina Setu aku karo ibuku menyang pasar, sing manggoni bagean sing apik ing tengah, nalika aku mangkat kerja ing wayah awan. We tuku kain kanggo nggawe kula jas. Iku dicenthang. Aku diresmikake dening strutting barang ing Misa Tengah wengi ing Natal. Ing cendhak, urip seneng.

Karnaval teka. Kita rawuh ing pesta Enggal kang Eve ing téater Galletti karo kulawarga cedhak kita. Iku ngimpi kanggo ndeleng bal masquerade antarane muter lampu phosphorescent.

Dina Setu sabanjure nalika aku tangi ana sing salah. Aku nangis amarga ibuku durung menahi San Pellegrino magnesia. A seduluré teka saka Martigny. Dheweke nedha awan karo kita. Sorene aku krasa aneh, kayane rasa senengku wis entek. Bapak ngancani sedulure menyang sepur, banjur mangan bareng.

Wes sore iku ora metu mlaku-mlaku. Bapak kandha marang Ibu, "Aku arep dolan karo kanca-kanca ing bar." Kira-kira jam 10

bengi, dheweke bali menyang omah kanthi nngresah lan ngos-ngosan kanthi rai pucet, amarga rasa nyeri ing dhadhane. "Teresa, gawe aku chamomile." Nalika bapak lagi ambruk ing amben, aku mlayu karo bulik nelpon dhokter 50 meter. Dheweke langsung teka, nanging sauntara bapakku wis mandheg urip. Banjur kita ngerti yen aorta wis pecah. Ora ana sing kudu ditindakake, bapak mlaku liwat lawang swarga lan mabur menyang swarga. Wektu iku tanggal 17 Februari 1951. Sawengi wengi aku tetep karo mripatku mandeng marang awake bapakku sing ora kuwat. Sirahku muter-muter, campuran migren lan pusing sing meh njupuk aku adoh saka kamar sing kabeh obyek dadi sengit amarga padha dadi saksi pati sing ora adil. Aku ora mandheg mikirake bapakku lan nasib kejam sing nunggu aku ing Domodossola, luh ora bisa metu saka mripatku amarga wis garing amarga nangis. Gusti Allah sing dakbayangake nalika budhal ing cahya sing padhang ing Selat Messina, ing ngendi dheweke ndhelik? Yagene dheweke nilar kita? Yagene dheweke ngapusi aku? Kenging punapa sapunika kula sampun manggih bapak kula, panjenenganipun lajeng kapundhut saking kula ing salawas-lawase? Apa gunane tragedi iki? Saiki Gusti Allah kene ing Domodossola ketoke beda, adoh, angel dipahami, kang ketoke digawe saka pepeteng, angel dipahami lan impalpable, pait, Allah aku ora ngerti maneh apa pracaya maneh utawa nglirwakake kanggo liyane dina. Wengi-wengi aku meneng-meneng, ngawasi mripatku kenceng ing pepeteng, meh ngarep-arep yen tekane awan kabeh bakal bali kaya biyen. Ing dina sing sedhih, karo kulawargaku ing pinggir jurang, aku ngerti yen swarga dudu papan kanggo bocah-bocah wadon cilik.

Ing salah sawijining bengi, ing wayah esuk aku ambruk lan sawise turu sing nyiksa aku nyemplung ing impen sing manis: Aku ketemu aku ana ing tlaga, banjur bapakku katon karo mripat

lan pasuryane nyemplungake ing cahya langit. Saiki raine wis ora nandhang sangsara maneh lan ayu maneh. Dheweke mesem manis marang aku, njupuk tanganku, ngrangkul aku lan wiwit ngomong karo aku. "Anakku - jarene - sing arep dakkandhakake saiki yaiku katresnanku, kabeh kabecikan sing dakkarepake kanggo sampeyan. Kahanan wis ateges kita ora kenal. .

Kadhangkala aku mikir babagan ngimpi lan perjalanan terakhirku, aku mikir kapan Gusti bakal nimbali aku, aku seneng mbayangake yen aku nyabrang lawang swarga bapakku bakal ngenteni aku, nganggo busana sore dheweke ngajak aku menyang bioskop: karo wong kita duwe akeh iku marang saben liyane, kita kudu selawase nerusake obrolan sing diselani ing wengi Februari kadhemen. Iku bakal dadi cara paling apik, aku mikir, kanggo miwiti lelampahan pungkasan.

Ibu ditinggal nekat karo anak papat lan ora pensiun amarga bapake tukang kayu sing sederhana. Kabeh kadhemen lan kabeh pain ing donya wis mudhun ing kulawarga imigran miskin kita.

Adoh saka tanah kita, adoh saka urip, kita padha wedhi sing diseret dening angin ara-ara samun.

Ibuku wis ilang awake dhewe lan kabeh jiwane. Dheweke wis dadi cangkang kosong. Awake dikontrak kaya kayu, ora mandheg ilang bobote lan mripate sing ilang, kanthi rai pucet lan tanpa ekspresi, tetep mandheg nganti pirang-pirang menit menyang titik sing adoh, menyang kuburan bapake. Dheweke wis dadi kaya memedi sing ora bisa dilalekake. Aku felt wayahe nalika dheweke bakal tiba lan sink menyang desperation tanpa cara metu. Aku nyoba kanggo goyangake dheweke, aku diajak dheweke nyoba kanggo surak dheweke munggah. Sing luar biasa, peran kasebut wis dibatalake: yaiku putri sing nyenengake ibune, nyritakake crita kanggo nyiapake urip tanpa bojone lan

mbantu dheweke lali. Aku sing mbarep durung umur 15.

Sawise nedha bengi aku bali kerja ing furrier kanggo entuk sawetara sen maneh. Aku sing nyoba kanggo njaga semangat pangarep-arep. Nanging pungkasane ibuku, aku ora ngerti kepiye, mbok menawa kanthi kekuwatan putus asa, antarane tangis siji lan sijine nyopot kabeh jagad lan alon-alon bali dadi tukang jahit, jahitan sawetara rok lan klambi.

Bab sepuluh - Tutu ayu

Ing wulan Mei ing taun sing padha, adhiku lara campak lan aku uga nandhang lara, amarga ora kena penyakit kasebut nalika isih cilik. Nalika aku lagi turu aku krungu ibu mbukak lawang. Ana sing nguncalake bel. Banjur aku krungu swara saka zizi lan Michelillo. Aku kuwatir: sadurunge dheweke ora nate ngeterake aku menyang Domodossola kanggo ndeleng wong tuwaku lan saiki wis katon. Padha manggon watara seminggu, banjur ninggalake sethitik kuciwa amarga padha ngarep-arep sing aku bali karo wong-wong mau menyang Sisilia. Ing Nopember ana layang wewatesan ireng teka. Ibune kaget lan tangane gemeter nalika mbukak. Aku weruh dheweke nangis: zizi ngumumake sedane mbah Turi. Dheweke nemokake dheweke mati ing deso Bordonaro tanggal 8 November. Dheweke umur 87 taun. Ing taun candhake ana liyane kuciwo malah luwih, nalika dening kasempatan investigating mimpin kanggo sabab saka pati amarga suffocation karo sapatangan ing tenggorokan, ketemu

nalika exhumation. Kadurjanan katindakake dening wong wadon bebarengan karo adhine, tanggane ing padesan, kanggo nyolong pensiun 11.000 lir. Dheweke banjur dipenjara 24 taun lan dheweke dipenjara 12 taun amarga keterlibatan.

Aku terus sedhik. Kanthi dhuwit sithik, kita ora bisa urip kanthi 5 wong. Miss Tilde menehi saran supaya aku njupuk pemecatan palsu supaya aku bisa ndhaptar ing kantor tenaga kerja. Aku kerep lunga mriksa apa ana karya, nanging ora ana pangarep-arep. Ing April '53 aku ngerti yen dheweke wis nyewa sawetara bocah wadon ing pabrik. Ora butuh, bapak-bapak wis duwe gawean. Dadi aku menyang kantor kanggo protes: Aku kudu kerja luwih akeh tinimbang liyane. Ing wulan Mei pungkasane aku mlebu pabrik sing ngasilake pita elastis, tali sepatu, pita lan tabung kanggo kabel listrik. Kerja keras kanthi shift mingguan 6-13 lan 13-21. Ing interval aku uga lunga menyang furrier kanggo nambah gaji lan menehi ibuku relief.

Agustus teka. Kanggo preian, Comare Grazia kudu menyang Sisilia kanggo ngunjungi ibune sing wis tuwa. Aku uga mutusaké kanggo ninggalake karo putri Caterina. Kita budhal nganggo sepur menyang Milan lan banjur menyang Roma, ing ngendi kita teka ing wayah wengi. Kita kudu ngenteni sawetara jam kanggo Sepur kanggo Sisilia.

Ing stasiun kita ketemu sawetara warga desa, lan ing antarane wong-wong mau aktor dwarf saka Novara, Salvatore Furnari, lan prajurit kang jeneng aku ora ngelingi. Nalika Bu Grazia leren ing bangku, aku lan Caterina diajak mlaku-mlaku. Padha njupuk kita Piazza Esedra kanggo mangan mottarello. Rasane kaya aku wiwit urip maneh.

Tekane sepur sing wis rame, Bu Grazia enggal-enggal numpak tas loro. Sepur durung mandheg babar pisan, dheweke tiba ing rel. Caterina, aku lan wong akeh padha sesambat marang Sang Rama Langgeng nalika kita narik dheweke metu kebak bruises nanging miraculously urip. Dheweke ora gelem digawa menyang rumah sakit. Sawise sejam sepur mangkat. Sadurunge awan kita teka ing stasiun Terme Vigliatore ing ngendi kita njupuk bis sing nggawa kita menyang Novara Sicilia, tamu saka zizi lan Micherillo.

Padha nampa kita minangka tamu pakurmatan. Wengi kuwi aku lan Caterina padha turu, aku lan Caterina ora turu. Bu Grazia kebak lara. Ing wengi iku uga ana surprise: sawetara wong enom serenaded kita karo gitar lan biola, nanging Pakdhe Micherillo, pegel, padha mlayu.

Ibune Caterina meh kabeh wektu ing amben. Dheweke metu mung kaping pindho ing sepuluh dina kanggo ngunjungi ibune sing wis tuwa. Ing wayah sore aku marani kanca-kanca kelas lan kanca-kanca saka laboratorium. Ing sawijining dina aku uga weruh kanca sekolah sing teka ngrangkul aku. Dheweke nyekel sepedha kanthi tangan lan aku njaluk dheweke ngajak aku numpak. Nalika semana Novara ora tau weruh bocah wadon numpak sepedha. Sanalika dheweke ngerti, zizi scolded kula: "Sampeyan wis dadi manuk hantu, aku ora bakal mbayangno iku."

Mbalik ing Domodossola, Mrs Grazia berjuang kanggo pulih.

Sawise tiba, nyeri arthrosis njupuk alih. Dheweke mung dadi wani nalika dheweke lunga karo kulawargane menyang pesta, lan aku uga diundang.

Aku bali kerja ing pabrik lan ing furrier, nanging aku butuh pengalaman anyar. Ing sawijining dina, nalika ngunjungi paroki San Gervasio lan Protasio, Don Giuseppe Benetti nyedhaki aku kanggo takon sawetara pitakonan. Aku ngandelake kabeh kasusahanku marang dheweke. Dhèwèké nyemangati aku lan kandha, "Ayo ing pidato dina Minggu awan. Ing kana sampeyan bakal nemokake presiden Aksi Katolik Signorina Germana, sing bakal ngenalake sampeyan karo bocah-bocah wadon lan menehi saran sing apik. Aku langsung nemokake dhewe ing ease: karo dicokot isin aku wiwit nggawe kanca. Aku wedi ora ngerti carane ngomong nanging kanthi pitulungan saka Gusti Allah aku bisa ngatasi kesulitan pisanan. Aku seneng maca koran asosiasi sing ngujo pendiri Armida Barelli: matur nuwun kanggo dheweke, uripku saya apik. Nalika shift pabrik ngidini, aku lunga menyang misa esuk ing 7, ngendi aku ketemu Don Benetti, sing aku dianggep direktur spiritual sandi. Dina Minggu, aku nawani nginep sejam ing papan pers sing apik ing ngarep gereja. Dheweke banjur ngajak aku melu dewan ACLI. Kanthi kabeh komitmen kasebut, aku rumangsa penting lan wis rampung.

Kanca-kancaku ing pabrik nganggep aku bodho, nanging aku ora krasa ora kepenak, malah aku ndedonga lan nelpon maneh nalika ngomong kasar ing kamar ganti sadurunge miwiti shift.

Bab Eleven - Porcelain Face

Sawijining dina Minggu panas presiden Aksi Katulik Jerman ngatur perjalanan menyang gunung. Kanthi dhuwit sithik aku bisa mbayar biaya perjalanan. Kita teka kanthi bis menyang Goglio, banjur nganggo mobil kabel menyang Alpe Devero lan banjur mlaku menyang Crampiole. Aku mikirake kaendahan gunung sing ditutupi kembang: rhododendron, buttercups, anggrek liar. Blueberries kanggo pesta. Kabin karo gendheng watu lan jendhela kayu saka windowsills Hung padhang abang lan jambon geraniums. Aku takon Germana ngendi dalan rampung. "Yen kita kesel kita bakal mandheg kanggo nedha awan." Kira-kira jam 1 awan kita mampir ngombe banyu bening sing mili saka watu menyang lembah. Sawise mangan, ndedonga lan nyanyi kita budhal mulih. Aku gumeter bungah: Aku ora tau nginep ing dina sing apik banget. Ing omah aku nyritakake kabeh marang ibu lan aku weruh dheweke mesem.

Saben-saben aku nampa surat saka kanca saka Novara Sicilia: dheweke njaluk golek kerja ing Domodossola supaya bisa ketemu. Aku bingung banget nanging seneng yen ana wong sing tresna karo aku. Ana uga bocah lanang saka Domodossola, nanging aku ora seneng karo dheweke: ing wayah esuk dheweke ngombe grappa lan pipine abang.

Meditasi esuk nuduhake dalan menyang biara, nanging ing wektu sing padha aku seneng karo bocah-bocah lan ide kanggo miwiti kulawarga. Aku pasrahake marang kersane Gusti, aku nginep dina Minggu sore ing pidato ngrencanakake komitmen Katekismus saben minggu karo kanca-kanca. Sawetara dina Minggu kita menyang pidato ing kutha-kutha tetanggan. Lelampahan bis ngganggu kula, nanging wani ngatasi sawetara kasangsaran cilik.

Ing tanggal 1 Mei 1954, ACLI lan pidato ngatur perjalanan: ziarah menyang Sanctuary of the Madonna di Oropa ing wayah esuk lan rapat umum dening Pastor Terhormat ing Biella ing wayah sore. Aku salah siji sing pisanan mlebu bebarengan karo kanca saka mine lan dheweke pacar Pierino. 2 bis kebak wong enom mangkat. Ing antarane ana bocah pirang isin sing wis dakdeleng ing endi wae. Iku dheweke: buruh saka perusahaan konstruksi ngendi aku lunga kanggo nelpon pelanggan furrier kang. Pierino ngenalake aku: dheweke sedulure. Ing wayah awan dheweke ora nate ngilani tatapan marang aku. Bareng wis tekan ngomah aku matur marang ibuku. Ing wayah sore aku weruh dheweke ana ing ngisor loteng cilik kamar sing ana ing lantai siji. "Ibu, ibu, teka lan delengen: ana bocah lanang sing daktemu ing Biella". Lan dheweke karo setengah eseman: "Iku ketok yen dheweke pacaran karo sampeyan." Esuke, metu karo tanggane, aku ketemu dheweke ing ngarepku. Dheweke isin takon apa dheweke bisa teka karo kita. A little boten mesthi aku nampa. We nyuwil es dening petung bab iki lan iku. Sawise shift sore ing pabrik wis rampung dheweke ngancani aku mulih. Ing sawijining sore aku ngajak dheweke munggah kanggo nepangake ibune, sing ditampa kanthi apik. Ing wektu luang dheweke nekani pidato. Banjur bocah lanang lan wadon dipisahake, mung ing pungkasan rapat bisa ketemu. Kita uga

melu rapat-rapat ACLI.

Ibuku, sanajan teka saka Sisilia, ing ngendi bocah loro sing padha tresna-tinresnan ora bisa metu dhewe, menehi kapercayan lan kita miwiti lelungan kanthi tentrem. Giuse kandha marang aku, yen dheweke wis ketemu karo bapakku: kanggo entuk dhuwit, amarga ana 4 bocah lan mung bapake sing nyambut gawe, nalika isih enom dheweke nindakake tugas kanggo financier barak sawetara langkah saka omahe. Kadhangkala dheweke nggawa sepatu menyang bapakku kanggo ndandani. Aku ngrungokake kanthi seneng.

Dheweke ngomong babagan liya: nalika tanggal 16 September 1950 aku ngliwati Roma kanggo tekan Domodossola, kita ketemu meh. Giuse, aku isih nyebut dheweke, wis teka kanthi sepeda kanggo Taun Suci. Perjalanan petualangan: dheweke ninggalake Domodossola bebarengan karo imam saka lembah sing cepet-cepet mlaku nganggo sepatu gunung. Iku meh ora bisa ngetutake dheweke. Dheweke mung mandheg nalika ndeleng kebon sayur kanggo njupuk salad. Setengah dalam Giuse ditinggal dhewekan. Ing sadawane dalam dheweke nemoni PKL sing nggawa sepedha tua sing ditumpaki sampah kanggo didol. Padha tetep bebarengan nganti Roma.

Agustus teka. Pabrik ditutup kanggo preian lan aku mutusake kanggo ngunjungi adhine Rosa sing lagi pulih ing bukit ing Lake Mergozzo. Aku njaluk biarawati sing ngurus omah kanggo nginep sawetara dina. Aku wis mung kasebut idea iki kanggo Giuse. Ana bocah-bocah wadon liyane sing lagi liburan ing omah. Antarane wong-wong mau yaiku keponakan wanita sing ahli kecantikan. Ing esuk tanggal 15, riyaya Assumption, dheweke ngajak kita menyang kamar sawise Misa kanggo latihan. Dheweke ngisi pasuryan kita kanthi macem-macem krim, mascara lan lipstik: kita katon kaya patung lilin. Nalika nedha awan, bibi suster

nimbali keponakane: ora ana gunane dheweke nambani kita kaya iki.

Ing wayah sore, ndeleng tlaga saka jendhela, aku weruh Giuse muncul. Aku ora pengin katon karo pasuryan porselen sing. Weruh aku ing lawang dheweke meh ora kenal aku. Aku njaluk ngapura, nerangake yen iki minangka eksperimen lan bocah-bocah wadon liyane uga wis diowahi. Ing wayah sore mlaku-mlaku ing taman omah. Ing wayah sore dheweke menehi salam marang aku: "Sampeyan enggal ketemu, ing Domodossola, nanging kanthi pasuryan sing resik lan seger kaya sadurunge."

Bab rolas - Violette

Sawise rong minggu preian wis rampung, aku bali menyang pabrik ing shift saka 13pm kanggo 21:00. Nalika aku threading bobbins menyang spindle saka mesin aku mikir Giuse, nanging ing wektu sing padha aku ora duwe kepinginan gedhe kanggo ndeleng dheweke. Jam 9 bengi sirine muni lan jantungku deg-degan. Duwe cap map, ing metu saka gapura aku weruh pit ing setengah peteng. Pancen dheweke: dheweke nyedhaki aku, isin-isin nyawang pasuryanku lan ujar: "Aku seneng karo sampeyan kanthi prasaja". Dheweke ngajak aku lungguh ing tabung sepedha lan ngajak aku mulih. Kita ijol-ijolan ucapan selamat malam sing sederhana. Iki kedadeyan meh saben dina. Dina Minggu sore kita numpak sepedha ing desa-desa cedhak. Sawijining dina dheweke ngajak aku menyang omahe kanggo ngenalake aku karo bapak lan ibu, mbakyu lan sedulur lanang. Sithik-sithik dheweke uga ngenal aku karo pakdhe lan sepupune minangka kanca.

Nalika ibuku weruh kita saka loteng, dheweke ngajak kita munggah menyang omah. Nalika dheweke doted ing lanang sing, Aku banget undecided. Tanggal 8 Desember, dina Immaculate Conception, dina jenengku, bel lawang muni. Iku florist, sing

menehi kula bouquet saka anyelir abang. "Bu, Giuse ngirimi aku sing paling apik!". Apa kuciwane nalika aku mbukak cathetan: iku ora wong, nanging 14 taun cah lanang aku ketemu dening kasempatan. Tulisan "Aku tresna sampeyan" kanthi tandha tangan. Mungkin dheweke ngira aku umure.

Ing Christmas Eve Giuse nuduhake munggah karo vas warni gedhe kebak coklat lan kertu ucapan. Aku matur nuwun lan kita lunga menyang misa tengah wengi bebarengan. Sawise mulih, dheweke kandha marang aku: "Sesuk aku kudu lunga karo kulawarga kanggo nedha awan karo sedulurku. Aku bakal ketemu maneh ing Boxing Day ". Tanggal 26 esuk aku kandha karo ibuku "Aku ora metu karo cah lanang iku maneh, aku mbalekno vas, aku ora pengin komitmen". Lan dheweke karo tampilan buritan: "Sampeyan edan, sampeyan bisa wis rampung yen sampeyan wis ora wis mangan coklat."

Ing dina sabanjure Giuse teka kaya biasane kanggo njupuk kula saka kantor. Ing babagan dalan mlaku utawa ing tabung sepedha aku meh ora ngomong karo dheweke. Ing dina taun anyar 1955 aku tindak misa. Dheweke uga ana lan pungkasane ngancani aku mulih. Ing ngarep lawang dheweke ngandika marang aku: "Apa aku bisa ngerti apa sing sampeyan pikirake kanggo nggawe aku nandhang sangsara kaya mangkene?", lan luh metu saka mripate. Sedotan kuwi mecah mburi unta lan aku mesem. Panjenenganipun maringi kula Kiss lan ngandika: "Sore iki aku bakal Pick sampeyan munggah menyang vespers ing Gunung Calvario. Sawise vespers film bakal ditampilake ing klub ACLI." Aku nampa lan kita pamit. Aku nglaporake ing omah lan ibuku kandha kanthi seneng: "Sampeyan ora bakal nemokake bocah sing apik kaya ngono maneh."

Jam 14.00 kita budhal menyang Calvary ing sadawane trek mule karo kapel Via Crucis. Sawise kita tekan Sanctuary kita

nyanyi vesper lan sawise berkah kita menyang klub. Aku ora ngelingi judhul film kasebut, nanging pancen mboseni, mula aku menehi saran supaya bali menyang kutha menyang bioskop Catena, ing kana kita bisa nikmati film sing luwih apik, sing diarani "Violette".

Ing April, lelungan karo Sepur liwat lembah Vigizzo lan Centovalli, kita tindak karo tuwane kanggo festival float kembang ing Locarno. Kita ketemu godfather Giuse kang, sing ngenalaken kula minangka "gendakan". Tangane dilebokake ing kanthong lan njupuk 10 franc Swiss saka dompet, diparingake marang Giuse lan ngandika "Inggih rampung, nalika sampeyan bakal nikah?". Kita padha pandeng-pandangan, kita wis tau ngomong bab iku.

Ing dina-dina candhake kita wiwit nglipur ide nikahan. Kita malah ngomong babagan iki ing omah. Ibu seneng nanging ing wektu sing padha ana sawetara kemungkinan finansial. Sithik-sithik tuku seprei lan jeroan. Kita ora duwe kabutuhan khusus. Kita banjur nggoleki apartemen cilik lan andhap asor. We ketemu ing distrik Motta kuna lan mulane nyetel dina wedding: ana 19 September. Aku karo ibuku menyang toko kain Panzarasa kanggo tuku renda kanggo gaun pengantin lan nggawa menyang Bu Tilde, tukang bulu, sing tansah janji bakal nggawe kanthi tresno.

Ing bale kutha ibuku kudu nandhatangani larangan nikah amarga aku isih cilik. Wong tuwané Giuse uga seneng. Ing paroki Monsignor Pellanda marang kita tembung ayu saka kasurung: "Tansah tetep andhap asor karo akèh iman kanggo ngadhepi kabungahan lan kasusahan sing urip cadangan kanggo kita. Aku bakal supaya sampeyan nemokake runner abang bebarengan nave".

Kita kudu nyiapake dhaptar sederek lan kanca-kanca sing bakal dikirimake kaya biasane. Tamu sithik banget. Ibu Giuse ngandika

"Loro saben kulawarga". Alon-alon tekan 35 wong. Para saksi wis dipilih: pamane Giuse Carmelo lan kanggo aku Pierino, arsitek rapat kita. Seminggu sadurunge pesta pidato pria sing dipimpin dening Don Giuseppe Briacca nyiapake pesta kanggo kita. Master Furiga nglukis gambar salam ing papan tulis lan nggawe gulungan kanthi dhaptar kanca. Ana uga meja sing ditutupi jajanan lan ombenan. Ora tau ana pesta kaya ngono ing pidato. Gréja collegiate Saints Gervasio lan Protasio lagi direnovasi lan trotoar kebak reruntuhan lan watu, nanging sawetara wong wadon sing gelem ngresiki iku kanggo pakurmatan kanggo Giuseppe lan Concetta.

Tanggal 16 September, Zizi lan Micherillo teka, pindah amarga Concettina bakal nikah lan dheweke kudu ngancani dheweke menyang altar, ngganti bapakne sing wis ora ana maneh.

Sauntara kuwi, sawetara hadiah cilik teka: pot kopi, gilingan kopi, gelas rosolio, set piring lan sendok garpu saka sedulur lan kanca-kanca sing nampa sih, set pawon saka Pierino lan pamane. Aksi Katulik Wanita menehi kita lukisan bedside karo Keluarga Suci, asisten Don Benetti vas kembang ijo sing apik banget karo dekorasi perak.

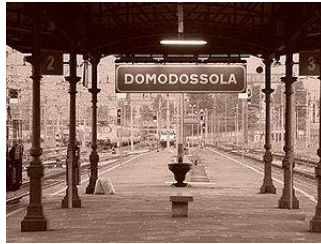
Wengi sadurunge dawa. Aku mikir ibu sing ditinggal karo telung bocah cilik lan ora duwe sumber daya. "Sampeyan kurang iman, apa ora sekolah pidato mulang sampeyan yen tansah ana Providence ing urip?", Aku ngomong dhewe. Dina Senin tanggal 19 aku tangi jam pitu. Bu Tilde teka nganggo klambi renda. Dheweke macak kula lan nyetel kudung aku tuku ing Milan. Jam 9 esuk taksi teka ngeterake aku menyang gereja. Aku bingung, aku ketemu segara wong sing nonton aku. Giuse wis ana ing altar ngenteni aku karo buket kembang oranye, dikancani adhine Rosa amarga ibune Olimpia mesthi bungah banget yen anak pertama nikah. Aku melu dheweke diiringi Pakdhe Micherillo ing

pelari abang.

Massa diwiwiti. Monsignor Pellanda uga emosi. Aku ngelingi homili sing nyengkuyung, berkah cincin, janji kesetiaan seumur hidup lan, ing pungkasan upacara, tanda tangan. Ing dalam metu ibu Pierino, sing uga wis dadi bulikku ing wayahe, nyelehake badge wanita saka Tindakan Katolik ing dhadhaku.

Bab telulas - Urip anyar

Sawise prayaan ing pasamuwan rampung, refreshments ngiring ing Grandazzi bar ing liwat Castellazzo. Antarane siji Kiss lan liyane karo tamu kita wis aperitif karo sawetara pizza lan pastries. Salam lan ambungan khusus kanggo mertua Olimpia lan Armando sing wis lunga karo ibu njupuk koper, banjur mlayu menyang stasiun kanggo numpak sepur 12.15 kanggo bulan madu.

Ibune nangis. We mlebu kompartemen. Master stasiun ngumumake budhal karo singsot nalika Giuse lan aku leaned metu jendhela kanggo ngucapake pamit pungkasan. Petualangan urip kita diwiwiti.

Sawise teka ing Florence, kita tumuju menyang hotel sing dituduhake dening Mrs Tilde, sing dadi tukang bulu. Ing ngleboke kemewahan kita padha disambut dening music, banjur butler njupuk kita menyang kamar ing lantai katelu. Kanggo kita kabeh anyar, malah turu ing amben pindho.

Dina pisanan kita ngunjungi kutha, kaloro kita tindak menyang Piazzale Michelangelo ngendi sampeyan bisa ngujo kabeh Florence. Kita njupuk sawetara foto: Kamera Giuse bisa njupuk wolung foto ireng lan putih kanthi gulungan film.

Ing dina katelu budhal menyang Roma. Hotel kasebut luwih

sederhana amarga dhuwit sing disimpen kanthi kurban kudu cukup. Kita mandheg sawetara dina kanggo ngunjungi papat basilika sing dideleng Giuse ing Taun Suci lan banyu mancur Trevi. Kita uga bali menyang banyu mancur Esedra, siji saka wengi misuwur '53 nalika Signora Grazia tiba ing Sepur.

Wektu teka kanggo budhal menyang Sisilia. Sawise lelungan dawa sepur teka ing Calabria lan pungkasanipun Sisilia bisa katon saka Villa San Giovanni. Giuse ngrasakake wektu-wektu kasebut: sepur dimuat menyang prau feri, Madonnina ing dhuwur ing lawang menyang plabuhan Messina.

Pakdhe Carmelo, adhine ibu, karo garwane Gaetana lan putri Rosetta lan Antonietta nunggu kita ing stasiun.

Padha nampa kita kaya pangeran loro. Kita tetep rong dina ngunjungi Messina: jam katedral sing dakdeleng nalika isih cilik, Madonna di Montalto lan alun-alun liyane sing apik banget.

Mung ana siji cacat ing omah iku: ing wayah nedha bengi para paman lan sedulur-sedulur padha macak lan ora lungguh ing meja, dheweke kandha: "Ayo mlaku-mlaku ing pinggir segara". Aku lan Giuse pasrah metu krasa peckish. Kira-kira jam 11 bengi mulih lan bulik masak. Sawijining wengi dheweke nyelehake bekicot ing cangkang ing saus, nanging sing penting yaiku tresno, dudu kebiasaan.

Ing dina katelu padha ngancani kita menyang Sepur karo sawetara nangis. Pakdhe Micherillo ana ing stasiun Terme Vigliatore karo sopir taksi tekan Novara. Zizi, lik Maricchia lan lik Peppina nunggu kita ing desa. Pancen kaya-kaya para pangeran Domodossola padha teka.

Esuke kita tindak menyang Badiavecchia kanggo ngunjungi mbah Concetta lan pamane, adhine lan sedulure bapak. Ing alun-alun cilik karo toko rokok mbahku, akeh warga dhusun sing ngerti aku nalika isih cilik padha kumpul lan nyeluk wong liya:

"Concettina wis teka karo bojone!"

Kisses, ngrangkul, pasuryan abang. Iku ketoke kaya ngimpi kanggo kula. Tepat limang taun aku lunga saka negara.

Rong dina mengko kita padha diiringi driver mendhoan "Cauzi i Lupu" kanggo Taormina. Ing wayah awan dheweke ngajak kita menyang restoran, ing ngendi kita disuguhake sarung tangan putih. Aku lan Giuse padha pandeng-pandangan kanggo ngomong: "Apa kita bakal duwe dhuwit cukup?". Sawise ngunjungi Taormina banjur Castelmola ing udan deres, ing wayah sore kita bali menyang Novara, kesel nanging marem.

Esuke wis wayahe bali menyang Domodossola. Komitmen urip anyar wis nunggu kita.

Bab patbelas - Sarang pisanan kita

Sanadyan aku wis nglakoni perjalanan menyang Domodossola ing taun '50 lan '53, kaya-kaya aku wis lunga pisanan: Aku arep menyang urip anyar minangka pasangan.

Sawise rampung numpak sepur menyang prau feri, kita munggah menyang teras kanggo ndeleng Madonnina pelabuhan lan Sisilia alon-alon pindhah.

Kanthi luh kita bali menyang kreta, lungguh ing bangku kayu. Ora ana bunks banjur.

Nalika wengi teka kita wiwit doze karo gulu dangling. Saben-saben awake dhewe tangi nyawang metu jendela. Ing stasiun penting, kepala stasiun ngumumake jeneng kutha kanthi banter. Ing Naples ana "guaglioni" dodolan pizza ing trotoar. Slyly padha entuk dhuwit saka lelungan luwih dhisik, banjur sepur lunga lan padha ditinggal dhuwit lan pizza.

Sithik-sithik saya cedhak karo Milan. Ing Sepur kanggo Domodossola aku felt maneh emosi aku wis ngalami pisanan 5 taun sadurungé: Lake Maggiore, gunung Ossola, gendheng watu. Wektu iki bebarengan karo bojoku Giuse. Watara awan tekan panggonan sing dituju.

Ibu lan bapake Giuse Armando wis nunggu kita. Iku prayaan: yen padha bisa nggawe lonceng muni.

A nedha awan cepet karo ibu Olimpia lan banjur ing nursery anyar kita ing distrik Motta kanggo ngaso. Esuke aku nerusake kerja ing pabrik lan Giuse bali menyang lokasi konstruksi.

Pikiranku menyang ibuku amarga aku ora duwe dhukungan, nanging direktur spiritualku Don Benetti nyengkuyung aku ndedonga, kanthi yakin manawa akeh wong sing tresna marang dheweke. Kadhang aku lan Giuse menyang omahe kanggo nedha awan, lan dheweke seneng. Sauntara kuwi, salah siji

mbakyuku wis nemokke pegaweyan kanggo mbantu kulawarga.

Sakcepete sawise iku, kita ngumumake marang ibu, ibu Olimpia lan bapak Armando yen dheweke bakal dadi simbah ing wulan Juli.

Aku wiwit ngrasakake rasa ora nyaman nalika meteng nanging kerjane nelpon. Banjur buruh ora dilindhungi kaya saiki. Giuse kasil nemokake proyek sing luwih apik tinimbang ing situs konstruksi ruangan: pabrik cilik sing nggawe barang-barang kayu kayata colokan tong minyak, alat kanggo mbongkar gulungan wol lan uga "paungi" (puncak pemintalan kayu). Ing sasi kaping lima kita wiwit ngunjungi toko-toko nggoleki pram kanggo bayi sing bakal teka. Jembaré tansah luwih gedhe tinimbang lawang mlebu lan kita kudu mutusake pindhah omah.

Jaman biyen ora ana instansi, kowe lunga takon mrene. Providence nggawe kita nemokake apartemen ing lantai loro ing omah liwat Scapaccino, cedhak karo bengkel furrier.

Ing wektu cendhak kita diatur pamindhahan. Awake dhewe ora ana ing tengah kutha, nanging ora adoh, luwih cedhak karo papan kerjaku.

Sewulan saben wulan 8.000 lire, akeh banget kanggo gaji sing sithik, nanging apartemen kasebut kepenak lan cerah. Ing plataran kita uga bisa duwe sawetara kothak meter saka tanah ngendi aku bisa tuwuh Jamu gondho lan kembang, passion sandi.

Sawise kita nampa tombol kita ngresiki kamar lan disandangi munggah windows karo ayu langsir karo valances lan lace langsir ing pawon. Sawise pamindhahan rampung, urip terus kaya biasane. Wetengku saya tambah katon. Ing sawijining dina ana rekan kerja takon kapan aku bakal mulih kanggo cuti hamil lan menehi saran supaya aku lunga menyang gynecologist. Dadi aku nggawe janji pribadi. Dokter meh nggegirisi aku amarga

nggenteni suwe: "Sampeyan ora bisa kerja sawise sasi enem lan sampeyan wis ana ing sasi kapitu: sampeyan njupuk risiko." Dina sabanjure aku ngirim dokumen menyang kantor lan malah karyawan ngandika aku naif.

Sauntara kuwi aku nyiapake layette kanthi nyulam sweter, kaos, sepatu lan popok sing digawe saka spreng lawas sing diwenehake ibu.

Kita uga tuku pram, sing wis daksiapake nganggo lembaran sing disulam kanthi warna netral, ora ngerti yen lanang utawa wadon. Pungkasane, ing wayah sore tanggal 2 Juli, banyuku pecah lan karo koper sing wis dibungkus, kita mlaku menyang rumah sakit. Dokter kandungan sing mriksa aku ngandhani Giuse yen dheweke bisa mulih. Tenaga kerja wis diwiwiti lan butuh udakara 20 jam. Esuke dheweke bali menyang rumah sakit bersalin nalika aku isih nggenteni ing ruang bersalin.

Ing wektu tartamtu ana bocah lanang lair lan perawat lunga ngandhani bapak bayi, sing meh lara amarga emosi. Sawise sejam dheweke bisa ngrangkul anak pertama, jenenge Armando kaya mbah kakunge. Sawise sawetara jam, simbah, paman lan sepupu uga dilaporake. Kayane dheweke dadi bayi pisanan ing saindenging jagad.

Bab limalas - Puji syukur dhumateng Gusti...

Para perawat ing bangsal bersalin nggawa makhluk daging lan getih iki menyang ambenku sawetara jam sawise lair. Padha sijine menyang sandi dodo. Liyane saka boneka kain sing digawe zizi kanggo aku nalika isih cilik.

Ing rumah sakit banjur ana seminggu. Sadurungé mulih, kita menyang gréja rumah sakit kanggo "suci", berkah saka imam.

Ing pendhapa kabeh wis siyap mulih, nanging sirahku wiwit muter. Bidan mriksa demamku: 39. Aku lan bonekaku kudu nginep rong dina maneh. Akhire dina Kemis tanggal 12 meh mari, mulih. Ing dina Minggu 15 Armando dijupuk ing kursi rodha anyar menyang font baptis karo rama Giuseppe, kanca Mariuccia minangka ibu baptis lan godfather Basilio, kanca saka oratory. Aku ora seneng nekani acara kasebut amarga para sesepuh amarga takhayul menehi saran supaya tetep ing omah. Aku marem karo nyiapake refreshment cilik.

Urip minangka wong telu iku beda nanging aku cukup apik. Aku duwe susu akeh, bayi saya gedhe lan aku nggawa dheweke menyang pusat nursery saben minggu kanggo mriksa.

Sayange, rong sasi pungkasan aku bali kerja ing pabrik. Ora ana nursery nalika iku. Mbah-mbah wis setuju kanggo njaga dheweke saben minggu.

Nalika aku kerja shift jam enem, Giuse bakal mbungkus dheweke sadurunge mangkat kerja lan nggawa dheweke menyang panggonan sing dituju. Ing semapat bocah iki nandhang sangsara lan aku nangis bebarengan karo dheweke.

Sayange aku ora bisa ninggalake karya. Sithik-sithik, kanthi iman, kita nerusake perjalanan minangka wong telu: dhaharan pisanan, langkah pisanan iku apik banget. Ing dina pisanan saka taman kanak-kanak Giuse pungkasanipun nemokake proyek

mbayar luwih. Pirang-pirang taun dheweke dadi petugas kebersihan ing sekolah dasar, banjur ditimbali menyang Kotamadya kanggo njupuk jabatan conciliator.

Iki nggawe kesempatan kanggo ninggalake pegaweyanku ing pabrik lan ngabdi marang bocah kasebut nalika ngenteni menehi adhine. Tanggal 17 Agustus 1962, awaké dhéwé seneng banget karo lairé anak nomer loro. Luciano kulite padhang kanthi rambut pirang, kosok balene Armando. Dongeng. Minggu 26, dheweke dibaptis karo bapake Giuse, sedulure ibu baptis Mariuccia lan bapak baptise Antonio, adhine Giuse. Wektu iki aku uga kudu nginep ing omah. Sawise cuti ibu wis rampung, aku ninggalake pakaryan kanggo ngabdi marang anakku loro sing ayu-ayu.

Ing tanggal 1 Oktober 1962, Armando miwiti kelas siji kanthi celemek biru lan tas sekolah ing pundhake. We kapasrahake karo sawetara nangis kanggo guru Leopardi.

Ing wektu sing padha, Walikota Domodossola nimbali Giuse lan menehi akomodasi ing lantai loro bangunan kutha, sing tetep kosong nalika utusan kotamadya pensiun. Ing sawetara dina kita ngatur pamindhahan. Kita duwe kabeh fasilitas ing tengah. Ing wayah sore, nalika lawang gedhe ditutup, kita dadi panguwasa kutha. Kita bisa kanthi nyaman nonton demo saka loteng kantor Walikota. Saka jendhela kita bisa ndeleng bagean saka pasar karo tradisi abad-lawas.

Sauntara iku Luciano njupuk langkah pisanan: dheweke wis dadi maskot karyawan kotamadya.

Kanggo nambah gaji Giuse, aku pengin nggawe proyek. Aku miwiti klamben jendhela, kasur lan bantal kanggo kanca-kanca. Tembung nyebar lan aku dadi "wanita tirai". Ing wektu luang, Giuse sinau kanggo nyiapake perakitan baris lan, alhamdulillah, kita bisa nikmati urip sing luwih nyaman.

Tanggal 1 Oktober 1968, Luciano uga miwiti sekolah karo guru

Luisa Cerri.

Wektu liwati cepet. Ing mangsa panas kita lunga ing liburan watara Italia karo tarub camping. Kadhang-kadhang nganti tekan Sisilia, menyang kampung halamanku.

Ing Juli '73 kita padha camping ing Val d'Aosta lan aku wiwit duwe gejala pisanan meteng. Tanggal 16 Februari 1974, adhine Daniela teka kanggo Armando, sing umure meh wolulas taun, lan Luciano, sing umur rolas taun. Iku wektu karnaval lan wong-wong sing ndeleng pita jambon ing lawang Balai Kota ngira iku guyon. Imam paroki menehi saran supaya kita ngrayakake Baptisan ing wengi Paskah, karo kanca kita Gianna minangka ibu baptis lan paman Benito minangka bapa baptis.

Kajawi takhayul, wekdal punika kula ugi ndherek adicara ing dalu tanggal 13 April. Esuke ana satus tamu ing resepsi ing pidato.

Daniela uga wis diwasa lan kita saiki wis tuwa. Anak telu kita menehi 7 putu: Stefano, Virginia, Greta, Lorenzo, Rebecca, Letizia lan Matteo.

Crita wis rampung. Tanggal 19 September 2015, aku lan Giuse ngrayakake 60 taun bebarengan.

Kita matur nuwun marang Gusti Allah, Bunda kita lan kabeh wong sing tresna marang kita.

La Mazza Concetta Maglio, lair ing Novara di Sicilia tanggal 18 April 1936.

Indeks

1. Omahe bapak	7
2. Metu saka donya iki	15
3. Games ing wedhi	26
4. Lenga, cobwebs lan mripat ala	36
5. Burung hantu	43
6. Vossia maafkan aku (Cahaya lintang)	49
7. Emilia	56
8. Mabur manuk walet	61
9. Lawanging swarga	68
10. Tutu ayu	74
11. Pasuryan porselen	78
12. Violet	82
13. Urip anyar	87
14. Susuh kawitan kita	90
15. Puji syukur dhumateng Gusti...	93

